

สรุปผลการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ ๔๑

ระหว่างวันที่ ๒ - ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เมืองคราคุฟ สาธารณรัฐโปแลนด์

๑. คณะผู้แทนไทย

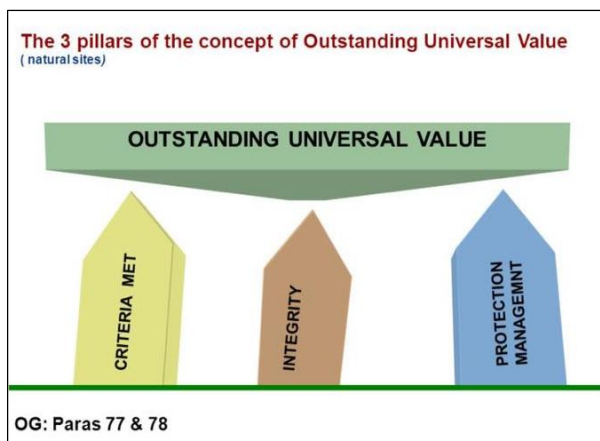
คณะผู้แทนไทยประกอบด้วย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การยูเนสโก (นายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว) เป็นหัวหน้าคณะ โดยมีนางสาววิตรี สุวรรณสถิตย์ ผู้แทนจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดนครพนมเข้าร่วมสังเกตการณ์

วาระการประชุมที่สำคัญ ประกอบด้วย การขึ้นทะเบียนบัญชีเบื้องต้นในการเสนอเป็นมรดกโลก (Tentative List) การพิจารณามรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย (List of World Heritage in Danger) การเสนอขึ้นทะเบียนมรดกโลกแหล่งใหม่ งบประมาณในการดำเนินงานของศูนย์มรดกโลก ยุทธศาสตร์การขึ้นทะเบียนมรดกโลกที่มีความเป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค มีความสมดุล และมีความน่าเชื่อถือ (Global Strategy for a Representative, Balanced and Credible World Heritage List) การรายงานผลการดำเนินงานตามระยะเวลาที่กำหนด (Periodic Report) และการเสนอปรับกรอบแนวทางการดำเนินงานมรดกโลก (Operational Guidelines)

๒. การเสนอขึ้นบัญชีเบื้องต้นของแหล่งมรดกโลก (Tentative List)

การเสนอขึ้นบัญชีเบื้องต้นของแหล่งมรดกโลก (Tentative List) ที่ประชุมได้ขอให้ประเทศสมาชิกพิจารณาในเรื่องสัดส่วนตาม Global Strategy การศึกษาเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ช่องว่างของหน่วยงานที่ปรึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนและชนพื้นเมืองดั้งเดิมในพื้นที่ กระบวนการในการหารือกับภาคประชาชน ทั้งนี้ ศูนย์มรดกโลกได้เสนอให้มีการจัดทำ upstream process ร่วมกับศูนย์มรดกโลก และคณะกรรมการที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมได้ขึ้นทะเบียนเบื้องต้นใหม่ ๑๘๒ แหล่งจาก ๑๙๓ ประเทศ รวมถึงพระธาตุพนม กลุ่มสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์และภูมิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับการขึ้นบัญชีเบื้องต้นในครั้งนี้ ทำให้ประเทศไทยมีรายการพื้นที่ที่อยู่ในบัญชีเบื้องต้นทั้งหมด ๖ แหล่ง เป็นพื้นที่ธรรมชาติ ๑ แหล่ง และเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรม ๕ แหล่ง

ที่ประชุมเห็นว่าการขึ้นบัญชีมรดกโลก ต้องมี Outstanding Universal Value - OUV คุณค่าโดดเด่นเป็นสากลการถูกขึ้นบัญชีอันตรายก็เพราะคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลนี้ถูกกระทบจนเสี่ยงหมดหรือหายไป ซึ่งประกอบด้วย ๑) มีคุณค่าตามเกณฑ์ ๒) มีความสมบูรณ์ครบถ้วน หรือบูรณภาพ มีความเป็นของแท้แน่จริงตาม Operational guidelines และ ๓) มีแผนบริหารจัดการคุณค่าที่โดดเด่นนั้นไม่ให้อ่อนแอสูญไป ซึ่งหลักคิดเหล่านี้ก็ปรับแนวคิดไปตามการประชุมหารือที่ตกลงกันได้ล่าสุด ดังนั้นแนวคิดมรดกโลกและการตีความองค์ประกอบต่างๆ จึงมีพลวัต ไม่หยุดนิ่งอยู่ที่ปี ๑๙๗๒ คือปีที่ออกอนุสัญญามรดกโลก

เรื่อง Capacity Building ซึ่งเป็นหัวใจของการร่วมมือกัน
ในเรื่องมรดกโลก ประเทศส่วนใหญ่สนใจที่จะผลักดันมรดกที่มีอยู่ให้เป็น
มรดกโลก แต่ไม่เน้นเรื่องการพัฒนาขีดความสามารถของบุคคลากรและ
ผู้คนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง การประชุมครั้งนี้มี side events และมีวาระ
เกี่ยวกับการพัฒนาขีดความสามารถของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับมรดกโลกกัน
มาก เพราะมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งด้าน
สิ่งแวดล้อม ด้านสังคมวัฒนธรรมและด้านเศรษฐกิจ

ในเรื่องการประสานแนวคิดมรดกโลกกับการพัฒนา
ที่ยั่งยืน ในปัจจุบันเน้นแนวทางที่มีกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
ที่เรียกว่า Process-based approach เพื่อให้เกิดผลเห็นได้ภายในปี
๒๐๓๐ ในกระบวนการดังกล่าวมีทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้างขีดความสามารถของบุคคลากรและชุมชนที่เกี่ยวข้องทั้ง
โครงการระดับปฏิบัติ และกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้และสื่อสารเผยแพร่ข้อมูลในหมู่มหาชนด้วย รวมถึง
เรื่อง การเสริมสร้างศักยภาพ (Capacity Building) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ระดับโลกหนึ่งใน ๕ ข้อ (The 5 Cs
Global strategies) ของโครงการมรดกโลกของยูเนสโก ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ด้านอนุรักษ์
(Conservation) ๒) ด้านสร้างความน่าเชื่อถือ (Credibility) ๓) ด้านการสื่อสารให้คนทั้งมวลเข้าใจ
(Communication) ๔) ด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคคลากรและผู้คน (Capacity Building) และ
๕) ด้านการประสานงานให้ชุมชนมีส่วนร่วม (Community's Cooperation and partnership) ฉะนั้น จึงมี
การดำเนินการจัดทำคู่มือด้าน Capacity building และ การฝึกอบรม ทั้งระดับนานาชาติ ระดับชาติ ระดับ
ภูมิภาค และระดับชุมชนท้องถิ่น โดยมีศูนย์ฝึกอบรมและส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถเกิดขึ้นเป็นประเภท
category 2 ของยูเนสโก เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และเกาหลี

๓. มรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย (World Heritage in Danger List)

ที่ประชุมได้มีการพูดถึงรายงานเรื่อง State of Conservation มีการรายงานประเด็นที่
จำเป็นต้องก่อสร้างขึ้นใหม่ (Reconstruction) ยกตัวอย่าง มรดกโลกที่ตกอยู่ในอันตรายของความขัดแย้งทาง
สงคราม และถูกทำลายลง หรือถูกภัยธรรมชาติทำลาย จึงจำเป็นต้องมีการก่อสร้างขึ้นใหม่

หน่วยงานด้านการจัดฝึกอบรมอย่าง ICCROM ที่ทำการประเมินสถานการณ์ก่อนจัดการอบรม เพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศสมาชิกที่มีปัญหาได้ เสนอสถิติว่าปัจจุบันมีมรดกโลกจำนวนมากขึ้นที่อยู่ในภาวะถูกทำลายเนื่องจาก ๑) ภัยสงครามและความขัดแย้ง ๒) ภัยธรรมชาติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศโลก ๓) การขยายตัวของเมือง และ ๔) ฝีมือมนุษย์ ซึ่งสร้างข้อท้าทายในการบริหารมรดกโลกบางเรื่องอาจป้องกันได้ และการจัดอบรมที่ตรงปัญหาที่อาจช่วยลดปัญหาได้ ที่ประชุมเห็นว่าเรื่องการใช้ คำ “reconstruction” อาจไม่ตรงกับแนวคิดมรดกโลก จึงเสนอให้ใช้คำว่า “recovery” แทน รายงาน state of conservation มีประโยชน์ ในการช่วยให้เห็นปัญหาของโลก ทั้งความขัดแย้งทางสงครามหรือภัยจากธรรมชาติ ย่อมกระทบมรดกโลกได้ เพราะไม่สามารถแยกออกจากสภาวะโลกได้ ซึ่งโปแลนด์ได้รับจะจัดประชุมเพื่อจัดทำ คู่มือแนวทางการรับมือกับปัญหาเหล่านี้

ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งนี้ เป็นการพิจารณาหาแนวทางทำงานร่วมกัน เพื่อให้ วงการมรดกโลกมีคุณค่าน่าเชื่อถือได้มากขึ้น กรรมการจากประเทศต่าง ๆ ถูกขอร้องไม่ให้พูดแต่เรื่องมรดก ในประเทศของตนถ้าหากไม่จำเป็นจริงๆ แต่ให้พูดโดยคำนึงถึงประโยชน์ของวงการมรดกโลกโดยรวม หรือ ประโยชน์ของภูมิภาค สำหรับรายงานการอนุรักษ์นี้ มีความสำคัญเพราะเป็นตัวอย่างของปัญหาที่อาจเป็นปัญหา สากสกล โดยเฉพาะเรื่องผลกระทบจาก climate change แต่อาจเป็นกรณีที่บริหารจัดการไม่เหมาะสม ทำให้ต้องนำขึ้นสู่มรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย (in danger list) ได้

ในกรณีแหล่งมรดกธรรมชาติ มีรายงานจาก IUCN และหน่วยงานอื่นๆ เรื่องการรุกรานของ สปีชีส์ใหม่ (evading species) ที่เข้ามาทำลายสปีชีส์ดั้งเดิมในเขตมรดกโลก หรือมีการขยายเมืองออกมารุกราน แหล่งมรดกธรรมชาติ ดังนั้นจึงมีปัญหาในการบริหารจัดการพื้นที่มรดกด้านธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีรายงาน เรื่อง Coral Reef แหล่งมรดกโลกที่ถูกทำลายลงรวดเร็วเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (ดู เอกสาร WHC/17/41COM/7) ทำให้ IUCN เสนอนโยบายที่จะต้องดำเนินการเรื่อง Climate Change ให้ชัดเจน ขึ้น ประเทศต่างๆ ที่เป็นกรรมการอภิปรายกันมาก ผู้แทนจากจาไมก้า พูดเรื่องผลกระทบจาก climate change ต่อการทำลาย coral reef ซึ่งมีความสำคัญสำหรับประเทศที่เป็นเกาะทั่วโลก ผู้แทน WWF พูดเรื่องความสำคัญของ รายงานนี้ โดยเฉพาะเกี่ยวกับการทำลายสปีชีส์พื้นถิ่นเดิมในแหล่งมรดกโลก และการค้าสัตว์ป่าซึ่งมีสถิติสูงขึ้น หลายแห่งทั่วโลก ทั้งนี้ WWF ทำงานร่วมกับหลายประเทศอยู่

ผู้แทนออสเตรเลียได้สนับสนุน WWF และมติ UN เรื่องการต่อต้านค้าสัตว์ป่า และเรื่อง climate change และสนับสนุน Paris Convention IUCN โดยอนุสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Convention on climate change – UNFCCC) และ Paris convention มีบางประเทศยังไม่เป็นภาคี ซึ่งมีการให้ความสำคัญกับชนพื้นเมืองดั้งเดิม (indigenous) เป็นครั้งแรกในบริบทของการอนุรักษ์

การรับฟังกรณีมรดกโลกของประเทศต่างๆ เพื่อจะได้ข้อมูลมาเปรียบเทียบการทำงานของ ไทย การที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานเข้มงวด และมีกรให้ใบเหลือง (ขึ้นบัญชีอันตราย) หรือใบแดง (ถอดออก จากมรดกโลกหาก OUV ถูกกระทบอย่างสิ้นเชิงจนเรียกกลับมาไม่ได้) นั้น เป็นการสร้างมาตรฐานสากลในการ ทำงานด้านมรดกโลก ซึ่งจะต้องใช้บังคับกับทุกประเทศ เมื่อประเทศไทยรู้เช่นนี้ จึงต้องมีความตระหนัก รู้เท่าทัน ว่า ถ้าเขาเริ่มส่ง Reactive Monitoring Mission มาประเมิน จะต้องเริ่มต้นปรับปรุงแก้ไข เขาเสนอให้ทำอะไร ควรต้องทำตามและรายงานชี้แจงให้เข้าใจกันทั้งสองฝ่าย หากไม่ร่วมมืออาจนำไปการขึ้นบัญชีอันตรายหรือถอด ออกจากการเป็นมรดกโลกได้ แม้ว่าข้างหน้า ก็ตาม ถึงจะมีการขอให้ประเทศต่างๆ ช่วยเจรจาในภายหลังจะช่วย ประวิงเวลาได้ แต่อาจไม่ช่วยแก้ปัญหา

ที่ประชุมเห็นว่ารัฐภาคีควรเร่งดำเนินการให้หลุดออกจากบัญชีรายชื่อแหล่งมรดกโลกที่อยู่ใน ภาวะอันตราย โดยประสานความร่วมมือกับนานาชาติในการดำเนินงานอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมมีการจัดทำแผนการ

บริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน และปัจจัยสำคัญคือการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้ สาเหตุหลักในการทำให้มรดกโลกตกอยู่ในภาวะอันตราย ได้แก่ (๑) ภัยสงคราม (๒) ภัยธรรมชาติ (๓) การขยายตัวของเมือง (๔) ฝีมือมนุษย์ ซึ่งรูปแบบความช่วยเหลือจะแตกต่างกันไป โดยหากเกิดจากภัยสงครามหรือภัยธรรมชาติจะได้รับความช่วยเหลือในการฟื้นฟูจากองค์การระหว่างประเทศ แต่หากเกิดจากการขยายตัวของเมืองหรือฝีมือมนุษย์จะขอให้ประเทศเจ้าของพื้นที่จัดทำแผนการบริหารจัดการให้เหมาะสม โดยขณะนี้มรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย ดังนี้

๓.๑ มรดกโลกที่ยังอยู่ในภาวะอันตราย (Retain in Danger) จำนวน ๕๒ แห่ง

๓.๒ มรดกโลกที่บรรจุเพิ่มเติมในสถานภาพอยู่ในภาวะอันตราย (Inscribe in Danger) จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่

- Austria, Historic Centre of Vienna
- Palestine, Hebron/Al-Khalil Old Town

๓.๓ มรดกโลกที่หลุดจากบัญชีมรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย (Remove from the List of in Danger) จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่

- Côte d'Ivoire, Comoé National Park
- Ethiopia, Simien National Park
- Georgia, Bagrati Cathedral and Gelati Monastery which has become Gelati Monastery

๔. กรณีศึกษาของแหล่งมรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย

ที่ประชุมได้พิจารณามรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตรายหลายแหล่ง โดยมีแหล่งที่อยู่ในความสนใจของคณะกรรมการฯ และหลายประเทศ ได้แก่

๑) Everglades National Park (USA) เป็นมรดกโลกที่ถูกขึ้นบัญชีที่อยู่ในภาวะอันตราย (In Danger List) แล้วและไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ตามที่คณะกรรมการมรดกโลกได้เสนอแนะไว้ โดยอ้างผลกระทบจากปรากฏการณ์ La Nina ที่ประชุมจึงขอให้สหรัฐอเมริกาเร่งดำเนินการ และมีมติให้ Everglades ยังคงอยู่ใน In Danger List ต่อไป

๒) แหล่งสงวนแนวปะการังในเบลิซ ในภูมิภาคคาริเบียน เป็นระบบแนวปะการังที่สำคัญเป็นอันดับสองของโลก มีแนวป่าชายเลนป้องกันหนึ่งกิโลเมตรแต่มีการเจาะสำรวจน้ำมันในแหล่งใกล้เคียงอยู่ในบัญชี In Danger List แล้ว แม้รัฐบาลจะออกกฎหมายป้องกันทางธรรมชาติ แต่ปัจจุบันการซื้อขายที่ดินในเขตใกล้เคียงเกิดขึ้นรวดเร็ว ที่ประชุมจึงมีมติให้มรดกโลกแห่งนี้อยู่ใน In Danger List ต่อไป

๓) มรดกโลกในแอฟริกา บางแห่งที่ถูกส่งขึ้นบัญชี In Danger List แต่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาก็ได้รับการสนับสนุนให้นำออกจากบัญชี เช่นกรณีของอุทยานแห่งชาติโคโมเอ ใน Côte d'Ivoire ซึ่งอยู่ในบัญชีมาตั้งแต่ปี ค.ศ.๒๐๐๓ แต่รัฐบาลได้เปิดรับคำแนะนำจากคณะกรรมการฯ และได้ดำเนินการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะได้ร่วมมือกับชุมชนในท้องถิ่น ฟื้นฟูจำนวนลิงชิมแปนซีที่เคยลดจำนวนลงจนน่าหวงจนกลับมาอุดมสมบูรณ์ทั้ง habitat และทั้ง species ได้รับคำชมเชยจากกรรมการเกือบทุกประเทศและจาก IUCN นับเป็น good practice ในด้านการอนุรักษ์และด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ถอนออกจาก In Danger List ได้ ซึ่งหลังมติให้ยกอุทยานแห่งชาติโคโมเอ ออกจาก In Danger List ที่ประชุมจึงแสดงความชื่นชมยินดีเป็นการใหญ่ เนื่องจากต้องตกอยู่ในบัญชีอันตรายมาเป็นเวลาถึง ๑๔ ปี ถูกแรงกดดันให้ปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์ฟื้นฟูสัตว์ป่าและ habitat ให้ฟื้นคืนดีขึ้นจนสามารถออกจากบัญชีอันตรายนั้นเหมือนได้เกิดใหม่ รัฐมนตรีได้กล่าวสัญญาจะรักษาความดีที่ทำมาตลอดสิบกว่าปีไว้เป็นอย่างดีสำหรับประเทศต่างๆ ในแอฟริกาที่ยังอยู่ในบัญชีอันตรายต่อไป

๔) แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติอีกแห่งในแอฟริกา คือ Simien National Park ในเอธิโอเปีย ที่ถูกขึ้นบัญชีอันตราย (In Danger List) มานานกว่า ๒๐ ปี รัฐบาลเอธิโอเปียได้พยายามแก้ไขมาหลายประการ เช่น พื้นฟูสัตว์ป่า แก้ไขเรื่องตัดถนนและอื่นๆ เช่นทำ habitat corridor เพื่อป้องกันการ encroachment ต่อ บริเวณที่สัตว์ป่าหาอาหาร ผู้แทนตุรกี และ ประเทศหลายประเทศในคณะกรรมการเห็นว่าควรจะยกออกจาก บัญชีอันตราย ประเทศเอธิโอเปียชี้แจงว่าทำทุกอย่างตามที่คณะกรรมการเสนอแนะแล้ว ขอให้ออกจากบัญชี อันตรายเพื่อให้เกียรติชุมชนที่ดูแลรักษามรดกโลกแห่งนี้มาหลายชั่วคน และได้ร่วมมือทำตามมติคณะกรรมการ มรดกโลกมายาวนานด้วย ซึ่งกรรมการหลายประเทศกล่าวสนับสนุนเอธิโอเปียให้ออกจากบัญชีอันตรายเสียที ซึ่ง ในที่สุดทุกคนก็เห็นว่าควรแก้ไขร่างข้อมติเดิมที่ยังจะไม่ให้ออกจากบัญชีอันตราย แต่เนื่องจากมีประเด็นที่ สลับซับซ้อนมาก ประธานจึงขอให้ตั้ง Drafting Group มาช่วยแก้ไขร่างมติ ซึ่งคิดว่าเสนอก็รับรองมติให้ออก จากบัญชีอันตรายเสียก่อนแล้ว ให้ฝ่ายเลขฯ แก้ไขภาษาที่หลัง อังกฤษ โปรตุเกส และบางประเทศเห็นว่าต้องมี Drafting group เพราะมีหลายประเด็นที่สำคัญ เช่น livelihood ของชุมชน

๕) มรดกโลกด้านธรรมชาติในเอเชียแปซิฟิก ที่ถูกขึ้นบัญชีอันตรายมรดกแรกที่ถูกนำขึ้นมา พิจารณาในที่ประชุมคือ ป่าฝนเขตร้อนในสุมาตรา ซึ่งอยู่ในบัญชีอันตราย มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๐๔ รัฐบาล อินโดนีเซีย อยากจะเชิญ IUCN ไปทำการประเมิน และเสนอแนะเพื่อออกจากบัญชีอันตราย ฟิลิปปินส์เวียดนาม และฟินแลนด์ ได้กล่าวชื่นชมว่ารัฐบาลอินโดนีเซียทำงานดีและพยายามแก้ไขปัญหามาตลอด ควรนำมาเป็นตัวอย่างที่ใช้โอกาสการขึ้นบัญชี Danger เพื่อแก้ไขปัญหาโดยรวม จาไมกาเสนอให้ใช้มาตรการทาง กฎหมายมาเสริม อินโดนีเซียอธิบายเรื่องการจัดการป้องกันปราบปราม illegal poaching และได้ monitor endangered species อยู่ตลอด โดยร่วมมือกับชาว Ajeh และเลิกการสร้างถนนและเชิญให้ IUCN มาสำรวจ ตรวจสอบติดตามเพื่อจะได้เห็นว่าสถานการณ์ดีขึ้นมาก จึงควรให้หลุดจากบัญชี in danger นอกจากนี้ NGO ด้าน อนุรักษ์ อุรังอุตัง ชมว่าตอนนี้อุรังอุตังอยู่ในสถานภาพดีขึ้นมาก แต่ยังมีปัญหาอื่นอีกหลายด้าน เช่น industrialization และ road construction หากใช้กฎหมายควบคุมไม่ได้ ก็ควรอยู่ในบัญชีอันตรายต่อไป มติที่ ประชุมให้ป่าฝนสุมาตราอยู่ในบัญชีอันตราย

๖) มรดกโลก East Rennell ในประเทศโซโลมอนไอแลนด์ ซึ่งอยู่ในบัญชีอันตราย มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๓ ถึงปัจจุบันมีปัญหา ลักลอบฆ่าสัตว์ป่า และมีปัญหาอื่นๆ คณะกรรมการจึงมีมติให้ต้องอยู่ในบัญชี เสี่ยงภัยต่อไป

๗) เมือง Liverpool เมืองท่าทางการค้าทางทะเล ประเทศอังกฤษ ซึ่งอยู่ในบัญชีอันตราย มาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๒๐๑๒ จนถึงปัจจุบัน ซึ่ง ICOMOS ได้เข้าไปประเมินพบว่ามีการพัฒนาเกินความจำเป็น (over development) ทั้งในเขตมรดกโลกและเขตกันชน buffer zone ส่งผลกระทบต่อ OUV ที่ประชุม คณะกรรมการมรดกโลกปี ๒๐๑๑ จึงมีมติแนะนำไม่ให้สร้างขยายมากเกินไป แต่ก็ยังมีโครงการขนาดใหญ่ (large-scale projects) รวมทั้งการสร้างสนามฟุตบอลใหญ่โต จนบดบังคุณค่าความเป็นเมืองท่ามรดกสำคัญของ อังกฤษ ซึ่ง ICOMOS เสียใจมากแม้จะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยากจะแก้ไข จึงเห็นควรจะต้องรีบเจรจากับ Liverpool City Council ซึ่งมีกรรมการจากประเทศโปรตุเกส และเลบานอน ถ้ามองว่า เมือง Liverpool มีเจตนาจะทำตาม คำแนะนำของคณะกรรมการมรดกโลกหรือไม่ หรือมีความคิดอย่างอื่น ควรจะให้ประเทศอังกฤษ พุดออกมา ตรงๆ จะได้ไม่เสียเวลาคณะกรรมการ เพราะหากการพัฒนาก่อให้เกิดผลกระทบต่อ OUV แบบที่กู้ไม่กลับแล้ว ก็ต้องถึงขั้นต่อไปคือถอดจากมรดกโลก เกาหลีใต้ และตุรกีเรียกร้องให้อังกฤษเร่งทำตามข้อเสนอของ ICOMOS และขอให้กรรมการพิจารณาอย่างรอบคอบ ซึ่งผู้แทนอังกฤษ แถลงว่า ขณะนี้มีรัฐมนตรีที่ดูงานด้านมรดกโลกคนใหม่ ที่มโนนโยบายอนุรักษ์และผู้บริหารจาก city council จากเมือง Liverpool ได้มาฟังที่ประชุม และเสียใจที่มี ความเสี่ยงต่อการถูกถอดจากมรดกโลก แต่ขณะนี้อังกฤษมีความหวัง เพราะในหลายปีที่ผ่านมา ได้ลด การก่อสร้างไปถึง ๗๕% นอกจากนี้ ฝ่ายประชาสังคมที่อนุรักษ์มรดก Liverpool ก็ช่วยรณรงค์ อยู่อย่างเร่งด่วน อย่างไม่รู้ก็ตาม ICOMOS เห็นว่าทั้งหมดขึ้นอยู่กับ Liverpool City Council กับภาคเอกชนที่มีโครงการพัฒนา

เมืองมากมายในอนาคต สุดท้าย ตัวแทนภาคประชาสังคมชุกยีนอ่านถ้อยแถลงว่า ภาคประชาสังคมได้มีมติว่า สถานภาพมรดกโลกมีคุณค่าคุ้มที่จะต่อสู้เพื่อรักษาไว้ และขอให้คณะกรรมการมรดกโลก ช่วยสนับสนุนประชาชนที่ต้องการต่อสู้เพื่อรักษามรดกโลก Liverpool ให้มีกำลังใจต่อสู้ต่อไป ขออย่าเพิ่งตัดรอนเส้นทางอนุรักษ์ อย่างไรก็ตามที่ประชุมได้มีมติให้คงอยู่ในบัญชีอันตรายต่อไป

๘) กรณีของแอฟริกา เมืองเก่าเจเนเน (Djenné) ในประเทศมาลี เป็นอาคารโบราณสร้างด้วยดินโคลนแห้ง ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกโดยยูเนสโกในปี ๑๙๘๘ มีความสำคัญเท่ากับ ทิมบักตู (Timbuktu) ซึ่งสงครามทำลายลง แต่มีเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ในปี ค.ศ.๒๐๑๖ ทำให้อาคารพังลง แม้ว่ามาลีจะพยายามกู้สถานการณ์ก็ยังมีปัญหา แม้จะทำตามมติข้อแนะนำของคณะกรรมการมรดกโลก ๕ ข้อแล้ว เพราะยังมีภัยสงคราม ขาดงบประมาณ และขาดความปลอดภัยในการทำงานอนุรักษ์ มีกรรมการอภิปรายสนับสนุนให้ช่วยเหลือเท่าๆ กับช่วย Timbuktu และให้คงอยู่ในบัญชีอันตรายต่อไป

๙) กรณีของมรดกในบัญชีอันตรายของภูมิภาคอาหรับที่ถูกนำมาพิจารณาคือแหล่งโบราณคดีมรดกโลกที่ Ashur (Qal'at Sherqat) ในประเทศอิรักที่ถูกกลุ่มหัวรุนแรงยึดครองและทำลายในภาวะศึกสงคราม ซึ่งจะสูญหายไปหมดกระทบต่อสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของประชาชนมาตั้งแต่โบราณ ยูเนสโกได้ระดมกำลังจากประเทศต่างๆ ลงไปช่วยหลายครั้ง ที่ประชุมยังคงมีมติให้เก็บไว้ในบัญชีอันตรายต่อไป

๑๐) มรดกโลกในอิรักอีกแห่งหนึ่งที่ถูกทำลายในภาวะสงคราม คือ Hatra ซึ่งถูกยึดครองเป็นที่บัญชาการของกลุ่มหัวรุนแรง จึงมีปัญหาความปลอดภัย การปล้นสมบัติเก่าไปขายทางอินเทอร์เน็ต และขาดข้อมูลความคืบหน้าในแหล่งมรดก จึงได้ขึ้นอยู่ในบัญชีอันตราย ซึ่งผู้แทนอิรักขอขอบคุณทุกประเทศที่สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด

๑๑) แหล่งโบราณคดีซีเรียเน (Cyrene) ในประเทศลิเบีย เป็นมรดกของโรมันและกรีกในยุคเฮเลนิกโบราณที่อยู่ในประเทศลิเบียขึ้นเป็นมรดกโลกมาตั้งแต่ปี ๑๙๘๒ ปัจจุบันมีปัญหามากมายทั้งการรุกรานของเมืองใหม่และภาวะสงคราม ถูกระเบิดและถูกไฟไหม้ จึงถูกขึ้นบัญชีอันตรายเมื่อปีที่แล้ว กรรมการมรดกโลกหลายประเทศเรียกร้องให้ประชาคมโลกช่วยเหลือทางเทคนิค วิชาการอนุรักษ์และอื่นๆ

๑๒) เมืองเก่าเยรูซาเลมและกำแพงเมืองเก่า (Old City of Jerusalem and its Walls) ขึ้นเป็นมรดกโลกตั้งแต่ปี ๑๙๘๒ มีประเทศเสนอร่างมติและเรียกร้องให้โหวตโดยไม่ให้อภิปรายโดยวิธีขานชื่อกรรมการที่ละประเทศ ประธานขอให้อ่าน Rules of Procedure ในเรื่องวิธีการโหวต ซึ่งระบุว่าไม่ต้องใช้มติ ๒ ใน ๓ ก็ได้ ใช้ simple majority ก็ได้ เพราะไม่ใช่การขึ้นทะเบียน แต่เลขายังยืนยัน คิวบาขอทราบว่าจะโหวตเรื่องอะไร ขอให้ชัดเจน ประธานแจ้งว่ามีร่างข้อมติเสนอมาคือ ร่าง 41Com.7A.36 ซึ่งประธานขอให้นำขึ้นจ่อและให้ดำเนินการโหวตโดยขานชื่อประเทศ มีทั้งโหวต Yes, ทั้ง No, และ Abstain มีคนโหวตให้ ๑๐ คน ไม่ออกเสียง ๘ ร่างมติจึงผ่าน หลังจากนั้น ผู้แทนอิสราเอล กล่าวหลังแพ้โหวต มองว่าเป็น anti-Jew resolution และขอให้ที่ประชุมรำลึกถึงคนยิวที่ถูกนาซีฆ่าจำนวนมาก ขอให้ที่ประชุมยืนยันไว้ว่าล้วย และบอกว่าจะไม่มีใครแยกชาวยิวออกจากยิวได้ หลังจากนั้นคิวบากล่าวว่า มตินั้นไม่ต่อต้านยิว ถ้ายืนยันไว้ว่าล้วยยิว ก็ขอให้ยืนยันไว้ว่าล้วยชาวปาเลสไตน์ด้วย จอร์แดนกล่าวว่า มตินี้ต้องการอนุรักษ์ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของยิวได้ จอร์แดนเองเป็นคนเสนอเป็นมรดกโลกในปี ๑๙๘๑ และให้เป็นมรดกในบัญชีอันตรายในปี ๑๙๘๒

๑๓) เมืองเก่า อาเล็ปโป (Aleppo) ในซีเรียซึ่งถูกทำลายในสงครามจะเห็นว่าโตมใหญ่ในภาพเก่า ถูกทำลายหายไปหมด ซึ่งยังไม่สามารถจะสำรวจประเมินความเสียหายทั้งหมดได้ อย่างน้อยอาคารประวัติศาสตร์จำนวนมากกว่า ๓๐ แห่งถูกทำลาย การจะบูรณปฏิสังขรณ์เมืองเก่าทั้งเมืองรวมทั้ง Landscape คงต้องใช้เวลานานมาก เกินความสามารถของประเทศเจ้าของจะดำเนินการทำให้อาเล็ปโปฟื้นคืนกลับมาดังเดิมได้ตามลำพัง หน่วยงานที่ปรึกษาของยูเนสโก ทั้ง ICCROM และ ICOMOS ต้องระดมกำลังมาช่วยกัน ซึ่งไม่ใช่แค่อาคารสถานที่ แต่ยังรวมถึงผู้คนที่ย้ายอยู่ในเมืองมาหลายชั่วคน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับ Peace, Security and Development ที่จะต้อง restore dialogue ด้วย

อาเล็ปป็ในอดีต ก่อนถูกทำลาย บัดนี้เป็นมรดกโลกที่ถูกทำลายจนจำสภาพเดิมไม่ได้และมีมติให้ขึ้นบัญชีอันตรายที่ต้องช่วยกันระดมกำลังนานาชาติเพื่อฟื้นฟูบูรณะเมืองทั้งเมือง อาเล็ปป็เป็นชุมชนโบราณที่ตั้งขึ้นมาตั้งแต่ 2000BC และพัฒนาต่อเนื่องมาตลอดจนถึงปัจจุบัน ที่เพิ่งมีการทำลายล้างจนเหลือแต่ซากในแง่ของมรดกโลกที่สำคัญต่อประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติเป็นเรื่องที่น่าเศร้าสลดและน่าเสียดายอย่างยิ่ง ขณะนี้กรรมการมรดกโลกเกือบทุกประเทศต่างอภิปรายสนับสนุนการฟื้นฟูบูรณะเมืองเก่านี้และแก้ไขเพิ่มเติมร่างมติให้มีรายละเอียดชัดเจนเข้มแข็งขึ้น มีการพิจารณาและให้ความสำคัญในระดับต้นๆ ในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงและแผนรองรับภาวะฉุกเฉินที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสภาวะนี้ สนับสนุนให้มี Technical coordination meeting เพื่อจัดทำ Strategic plans ในการฟื้นฟู โดยจะต้องมีการหารือและรับข้อเสนอแนะในเรื่อง Historic Urban Landscape และควรมีความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับยูเนสโกเพื่อดำเนินการ rehabilitation และ revitalization

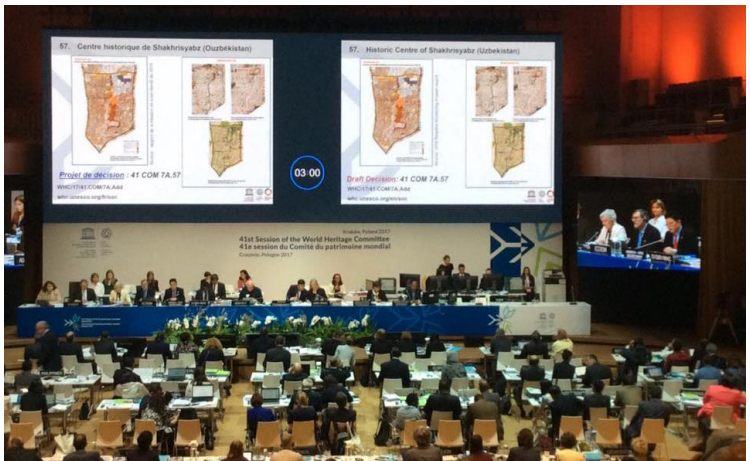
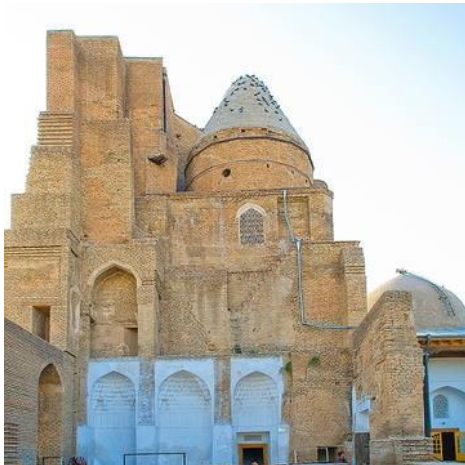

ซีเรียมีมรดกโลกที่ถูกขึ้นบัญชีอันตรายถึง ๖ แห่ง นอกจากอาเล็ปป็แล้วที่ถูกทำลายจากภัยสงคราม เช่น Bosra, Damascus, Ancient villages of Northern Syria, Crac des chevaliers and Qal'at, Salah El-din, และ Palmyra เมืองเก่า ดามัสกัส ซึ่งเป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ใหญ่มาตั้งแต่ยุคโรมัน แต่ถูกระเบิดทำลายและถูกไฟไหม้รุนแรงกว้างขวาง รวมถึงเมือง Palmyra เมืองโอเอซิสในทะเลทรายดามัสกัสซึ่งมีมรดกสถาปัตยกรรมกรีกโรมันและเปอร์เซียที่สง่างามอยู่มาก แม้จะเป็นโบราณสถานเก่าแก่นับพันปี แต่ยังคงมีความสวยงามและสมบูรณ์ครบถ้วนและมีประจักษ์พยานแห่งความเป็นของแท้จริงอยู่ ทำให้ต้องมีการระดม Emergency aid and recovery เข้าไปช่วย สงครามกลางเมืองยืดเยื้อมาตั้งแต่ ๒๐๑๑ อย่างน้อยๆ ดังนั้นจึงมี

ผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อมรดกโลกทางวัฒนธรรม จะเห็นว่าความขัดแย้งในซีเรียเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ๒๐๑๑ ผลจากสงครามทำให้แหล่งโบราณสถานถูกทำลายไปกว่า ๑๒ แห่ง ในลักษณะของการทำลายสิ่งก่อสร้าง การวางระเบิดใต้ดิน นอกจากนี้ยังมีการขุดค้นโบราณวัตถุที่ผิดกฎหมายอย่างกว้างขวาง ยูเนสโกได้มีความพยายามเข้าไปให้ความช่วยเหลือเพื่อปกป้องแหล่งมรดกโลก รวมทั้งการสร้างความตระหนักให้แก่ชุมชนนานาชาติเพื่อดำเนินการหยุดยั้งการทำลายมรดกทางวัฒนธรรมในซีเรียซึ่งเป็นแหล่งมรดกที่สำคัญของมวลมนุษยชาติ ร่วมกับการดำเนินการในระดับชาติเพื่อจัดทำแผนการดำเนินการในการปกป้องคุ้มครองตั้งแต่ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ผ่านกองทุน emergency safeguarding เป็นเงิน ๒.๖ ล้านยูโร ร่วมกับกองทุนอื่นๆ อีกมากมายในการดูแลหลากหลายลักษณะ แต่เป็นไปได้ยากเนื่องจากมีโบราณสถานถูกทำลายเป็นจำนวนมาก

๑๔) เยเมนเป็นอีกประเทศหนึ่งที่คนไทยไม่ค่อยรู้จักหรือสนใจ แต่ในเรื่องมรดกโลก เยเมนมีมรดกสำคัญของมนุษยชาติจำนวนมาก แต่สถานการณ์ไม่มั่นคงปลอดภัยในประเทศเยเมน ทำให้การบริหารและบำรุงรักษามรดกโลกในเยเมนเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก เมืองเก่าประวัติศาสตร์แห่งซาบีด (Historic Town of Zabid) เคยเป็นนครหลวงของเยเมน มีอาคารประวัติศาสตร์ และมีมหาวิทยาลัยเก่าแก่ ปัจจุบันขึ้นบัญชีอันตราย

๑๕) นครเก่าซานา (Old City of Sana'a) เป็นเมืองสำคัญมาตั้งแต่ ๒๕๐๐ ปีมาแล้ว มีสถาปัตยกรรมทางศาสนาอิสลาม มีสุเหร่าเก่าแก่ที่สุด ต้องขึ้นทะเบียนอันตรายเพราะภาวะสงคราม

๑๖) เมืองประวัติศาสตร์ Shakhriyabz ในประเทศ Uzbekistan ซึ่งเป็นเมืองที่มีกำแพงล้อมรอบมีอาคารสร้างด้วยไม้ แต่ถูกทำลายไปเพราะการรื้อถอนเพื่อสร้างใหม่เป็นจำนวนมากจนเรียกคืนไม่ได้ และสูญเสีย OUV ถูกขึ้นบัญชีอันตราย จน ICOMOS ได้ส่งคณะไปสำรวจพบว่า OUV ที่เสนอขึ้นบัญชีไว้เดิมหายไปหมดเรียกคืนไม่ได้ อาจต้องถอนจากมรดกโลกเป็นสถานการณ์ที่น่าเศร้า และบัดนี้เข้าไปแล้วที่จะแก้ไข ICOMOS ได้เสนอร่างข้อมติที่มีถ้อยคำแรงกว่ามติเมื่อปีที่แล้วที่ขึ้นบัญชีอันตราย กรรมการเห็นว่าควรจะช่วยกันแก้ปัญหา โดยขอให้ประเทศจัดหาเอกสารเพิ่มเติม เช่น แผนที่กลางเมือง และแผนบริหารจัดการที่แก้ไขปรับปรุงมรดกวัฒนธรรมของ Uzbekistan พุดสั้นๆ เพื่อจะบอกว่าทำงานแก้ไขปัญหบ้างแล้ว แต่ปัญหาที่ปรากฏในเอกสารมีมากมายจริงๆ แม้ว่าในย่อหน้า ๑๓๒ ของ operational guidelines ระบุว่าเมื่อใดก็ตามที่จะมีโครงการก่อสร้างในพื้นที่มรดกโลก ต้องแจ้งคณะกรรมการมรดกโลกทราบ ในกรณีแจ้งมาแต่สายไป จึงมีการแก้ไขร่างข้อมติย่อหน้า ๑๓ ว่า ระบบ periodic report และ reactive monitoring mission อาจมี “ข้อบกพร่อง” ขอให้ศูนย์มรดกโลกทำรายงานมาเสนอเพื่อชี้แจงความกระจ่างมาเสนอในการประชุมครั้งต่อไป

๕. รายงานสถานะการอนุรักษ์ของมรดกโลก

ที่ประชุมได้พิจารณารายงานสถานะการอนุรักษ์มรดกโลกจากประเทศต่างๆ โดยมีบางรายงานที่สุ่มเสี่ยงต่อการที่จะอยู่ในรายการบัญชีอันตราย รวมถึงรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย มีจำนวน ๒ รายการ กล่าวคือ (๑) การรายงานสถานภาพการอนุรักษ์พื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่อัน และ (๒) การรายงานสถานภาพการอนุรักษ์นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ดังนี้

๑) กรณีพื้นที่ชุ่มน้ำ Doñana National Park ใน Andalusia ทางใต้ของสเปน เป็นทั้งพื้นที่อนุรักษ์ของ EU เป็นทั้งพื้นที่สงวนชีวมณฑล (MAB) และเป็นทั้งมรดกโลกตั้งแต่ ๑๙๙๔ เป็นอุทยานแห่งชาติติดแม่น้ำมีพื้นที่ขนาดใหญ่ แต่มีปัญหาการเจาะน้ำบาดาล การทำนา การทำเหมืองแร่ และการขุดเจาะน้ำมันในพื้นที่ใกล้เคียง จนมีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ซึ่งทั้ง EU และ WWF ต่างแสดงความห่วงใยมาก ตัวแทน NGO ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และเคยยื่นขอมติให้ระงับโครงการน้ำที่ตีขึ้น หยุดโครงการเจาะน้ำบาดาล แต่ยังไม่ขึ้นใน Danger list ในครั้งนี้ หลายประเทศได้กล่าวชื่นชมประเทศสเปนที่ปรับปรุงขยายขอบเขตมรดก แสดงว่ามี strong commitment แต่ขอให้สเปนรายงานการพัฒนาในขอบเขตใกล้เคียงมาด้วย และเห็นว่าเป็นความฉลาดของประเทศสเปนที่อาศัยวิกฤตของการขึ้นบัญชีอันตรายมาใช้ในการเร่งแก้ไขปัญหาซึ่งเป็นทัศนคติเชิงบวกที่น่าชมเชย ประเทศเกาหลีสนับสนุนความร่วมมือระหว่าง IUCN กับสเปนในการแก้ไขปัญหา

๒) Wood Buffalo National Park ในแคนาดา มีชนเผ่าดั้งเดิมลุกขึ้นพูดต่อต้านการทำงานของรัฐบาลแคนาดา แต่ผู้แทนรัฐบาลชี้แจงว่ามีชนเผ่าหลายเผ่าในพื้นที่นี้ซึ่งรัฐบาลกำลังปรึกษาหารือด้วย

๓) Bialowieza Forest เป็นป่าขนาดใหญ่มีอาณาเขตครอบคลุมประเทศเบลารุสและโปแลนด์ มีพื้นที่มากกว่าแสนเฮกแตร์ และยังมีเขตกันชนอีกมากกว่าแสนกว่าเฮกแตร์ มีความหลากหลายทางชีวภาพมากมาย ในบางพื้นที่มีการอนุญาตให้ตัดไม้เพื่อการค้าได้ ทำให้ในระหว่างการพิจารณามีนักวิชาการนักวิทยาศาสตร์ อาจารย์มหาวิทยาลัยและ NGO มาประท้วงกันเต็มพื้นที่หน้าศูนย์ประชุม เพื่อให้รักษาป่า นอกจากนี้ยังมีตัวแทนนักวิทยาศาสตร์และอาจารย์มหาวิทยาลัยมาสนับสนุนร่างมติด้วย อย่างไรก็ตามที่ประชุมพยายามแก้ไขให้ร่างข้อมติอ่อนลงไม่ให้ชี้ทิศทางขึ้นบัญชีอันตรายในอนาคต โดยมีการเสนอแก้ไขหรือปรับร่างข้อเสนอแนะที่ฝ่ายเลขาฯ กับ IUCN ร่างมาเพื่อรักษาความสมดุล นอกจากนี้ยังให้มีการเร่งจัดทำTransboundary Management Plan เป็นการด่วนเพื่อมิให้มีการกระทำใดๆที่อาจกระทบต่อ OUV

๔) Cerrado Protected Areas: Chapada dos Veadeiros and Emas National Parks มรดกโลกทางธรรมชาติในบราซิล มีปัญหา ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง และเขตพื้นที่มรดกโลกที่ต้องการขยายขอบเขตใหม่ให้ลดลงจาก ๓๖๗,๓๕๕ เฮกแตร์มาเป็น ๒๔๗,๐๐๐ เฮกแตร์ ยังไม่เสนอมายังคณะกรรมการ นอกจากนี้ยังมีข่าวว่ายังตกลงกับชุมชนไม่ได้ และมีพืชต่างถิ่นรุกราล้ำมาถึง ๒.๙๕% จากร่างข้อมติเดิมจะเสนอให้ขึ้นเป็นมรดกที่อยู่ในภาวะอันตรายแต่บราซิลอ้างว่าการจะเสนอแก้ไขขอบเขตมรดกโลกนั้นต้องผ่านประธานาธิบดีออกคำสั่งก่อน จึงใช้เวลาช้านาน กรรมการเห็นว่ามีความจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจระหว่าง IUCN กับประเทศสมาชิกเจ้าของมรดกเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงข้อมูลให้ตามที่จำเป็นต้องทำ

๕) Whale Sanctuary of El Vizcaino พื้นที่อนุรักษ์ในอ่าวแคลิฟอร์เนียในประเทศเม็กซิโก มีปัญหาการตกปลาโดยไม่ถูกกฎหมาย ทำให้พันธุ์สัตว์หายากหลายชนิด เช่น ปลาโลมาวาเกีต้า (Vaquita) บางชนิดเต่าทะเลที่เสี่ยงสูญพันธุ์อยู่แล้วต้องลดจำนวนลงมาก แต่ที่ประชุมได้ปรับแก้ร่างมติไม่ให้มีย่อหน้าที่จะขึ้นบัญชีอันตรายเพราะได้แก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอที่ของคณะ Reactive Monitoring Mission เสนอหลายข้อแล้ว

การจับปลาโดยใช้ตาข่าย มีผลกระทบต่อปลาที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยเฉพาะ Vaquita ฉะนั้นคณะ Reactive Monitoring Mission จึงเสนอให้ขึ้นบัญชีมรดกอ่าวแคซิฟอร์เนียในเม็กซิโกเป็นมรดกในบัญชีอันตราย แต่ ร่างมติถูกแก้ไข เพราะเม็กซิโกปรับกฎหมายการจับปลาเพื่อแก้ปัญหาใหม่ ในขณะที่เม็กซิโกได้

แถลงขอคุณที่เลื่อนการขึ้นบัญชีออกไปเพื่อให้เวลาไปแก้ไขปรับปรุงสถานการณ์ ในขณะที่กลุ่มนักอนุรักษ์ NGO จากเม็กซิโกเดินได้กล่าวว่าขณะนี้ประชากรปลาโลมาลดน้อยจนน่าหวงที่สุดว่าใกล้จะสูญพันธุ์ นี่เป็นโอกาสสุดท้าย ถ้ารัฐบาลเม็กซิโกไม่ทำงานแก้ปัญหาเดี๋ยวนี้ก็จะหายไป ขณะนี้มีนักวิชาการทั่วโลกร่วมหวัง

๖) Sundarbans National Park เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติที่ ซึ่งเป็นป่าชายเลนขนาดใหญ่ ๑๔๐,๐๐๐ เฮกแตร์บนสันดอนปากน้ำคงคา ขึ้นเป็นมรดกโลกตั้งแต่ ๑๙๘๗ มีความหลากหลายชีวภาพสูง มีนกกว่า ๒๖๐ ชนิด มีเสือโคร่งเบงกอล และจระเข้ น้ำจืด โลมาอิรวตี และเป็นที่อยู่ที่ทำกินของผู้คนจำนวนมาก แต่มีปัญหามากมาย เช่น น้ำท่วมประจำ จึงมีแนวโน้มจะถูกเสนอขึ้นบัญชีอันตราย

๗) Phong Nga-Khe ของเวียดนาม ที่มีโครงการจะก่อสร้างกระเช้าไฟฟ้า แต่ทางเวียดนามปฏิเสธว่าไม่สร้าง ที่ประชุมจึงมีมติให้ส่งรายงานการดูแลและจัดการพื้นที่ในปีหน้า

๘) Great Barrier Reef ในประเทศออสเตรเลีย มีกลุ่ม NGO จาก Marine Science Institute ในออสเตรเลีย กล่าวแสดงความเสียใจว่า ๔๐ กว่าเปอร์เซ็นต์ของ Coral Reef ในออสเตรเลียสูญหายไปเพราะปัญหา climate change และมลพิษในพื้นที่ จึงเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการช้ วยเข้มงวดมากขึ้น

๙) Ngorongoro Conservation Area ในประเทศแทนซาเนีย มีการขอเปิดอภิปรายเอกสาร ซึ่งมีการลดปัญหามากขึ้น เช่น ลดการลักลอบล่าช้างป่า การสื่อสารกับชุมชน แต่ยังมีปัญหา เช่น กรณีปัญหาผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การล่าสัตว์ที่ผิดกฎหมาย การเผยแพร่พันธุ์พืชและสัตว์ต่างถิ่นที่รุกรานพันธุ์ดั้งเดิม การเพิ่มขึ้นของการท่องเที่ยว และการหาอาหารของสัตว์ป่า นอกจากนี้ยังมีการตัดถนนผ่านไปยัง Olduvai Museum เพื่อลดความกดดันจากการท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น แต่ถนนอาจส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่า และยังมีถนนทางใต้ที่ใช้สำหรับคนทั่วไปใช้เดินทาง ที่ประชุมจึงมีมติขอปรับเพิ่มร่างมติให้ครอบคลุมประเด็นที่อภิปราย

๑๐) Historic Centre of Vienna เขตประวัติศาสตร์กลางเมืองเวียนนา ประเทศออสเตรีย มีปัญหาการขยายเมืองใหญ่สร้างอาคารสูงคุกคาม ทำให้ขาดความสมบูรณ์ และความเป็นของแท้ดั้งเดิม ของเขตประวัติศาสตร์ เช่น การสร้าง Intercon Hotel, Skate Club, and Concert Hall ที่แม้จะถูกตามเทศบัญญัติ และสภาเมืองเวียนนามีมติอนุมัติแล้ว แต่กระทบต่อ historic cityscape และกระทบต่อ OUV อย่างถาวร แม้จะลดความสูงไป ๘.๗ เมตร (จากเดิม ๗๕ เมตรเหลือ ๖๖.๓ เมตรแล้วก็ตาม) ซึ่งในเรื่องนี้ ICOMOS และ ICCROM เห็นว่าไม่ใช่ปัญหาของเวียนนาเท่านั้น แต่กระทบต่อความน่าเชื่อถือของยูเนสโก ที่ปล่อยให้ประเทศอย่างออสเตรียที่มีความรู้ มีทรัพยากรที่จะจัดการมรดกวัฒนธรรมได้อย่างดีแต่ยังปล่อยปละละเลย ทำให้คณะ Reactive Monitoring Mission มีข้อเสนอแนะออกมา แต่ออสเตรียยังไม่ทำตาม จึงยังให้คงเป็นมรดกที่อยู่ในภาวะอันตราย และขอให้ถือเป็นโอกาสที่เวียนนาจะปรับปรุงเพื่อรักษา OUV ไว้ แม้ว่าผู้แทนสภานครเวียนนาได้กล่าวขอให้ถอนออก แต่ตัวแทน NGO ที่เคยเป็นประธานสภาเมือง จากเวียนนากล่าวว่ากรรมการต้องทำโทษเวียนนา เพราะรู้กฎระเบียบอยู่แต่ยังไม่ทำตาม

๑๑) Cultural and Historic Ensemble of the Solovetsky Islands มรดกโลกทางวัฒนธรรมบนเกาะ ของรัสเซีย ยังไม่มีข้อเสนอให้ขึ้นบัญชีอันตรายแต่มีปัญหาการสร้างพิพิธภัณฑเพื่อจัดแสดงสมบัติจากโบสถ์ซึ่งได้มีการหารือร่วมกับ WHC และ ICOMOS และได้ปรับแบบ แม้ไอคอมอสสนับสนุนการสร้างพิพิธภัณฑ แต่ยังคงกังวลเรื่องความสูงและสถานที่ก่อสร้างว่าจะกระทบ OUV และเสนอให้ย้ายที่สร้างพิพิธภัณฑไปไว้ที่อื่นและให้หยุดงานก่อสร้างไว้ทั้งหมด ซึ่งประเทศเจ้าของมรดกจะเชิญคณะไปปรึกษาหรืออีกครั้ง นอกจากนี้ยังมีปัญหาระบบชลประทานและการระบายน้ำที่ถูกกละเลยมานานยังไม่มีแผนงานที่ชัดเจน

๑๒) Lower Valley of the Omo ของประเทศเอธิโอเปีย เป็นแหล่งโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเรื่องวิวัฒนาการเผ่าพันธุ์มนุษย์ แต่มีปัญหาเรื่องการทำแผนที่และการกำหนดขอบเขตมรดกโลกว่ากินพื้นที่แค่ไหน ทำให้การอนุรักษ์มีปัญหาและชุมชนที่มีวิถีชีวิตในทุ่งกว้างก็จะเข้ามาอยู่อาศัยทำไร่อ้อย เรื่องนี้จึงมีมติคณะกรรมการมรดกโลกให้เสนอขอบเขตพื้นที่และโครงการอนุรักษ์มาเสนอพิจารณาในปี ๒๐๑๘ ต่อไป

๑๓) Lamu Old Town เมืองเก่าลามู ของประเทศเคนย่า เป็นมรดกโลกสำคัญของชุมชนสวาฮีรีในแอฟริกา มีการติดต่อค้าขายทางทะเลกับมหาสมุทรอินเดีย มีปัญหาการกำหนดขอบเขตมรดกโลกไม่ชัดเจน และมีการขยายบ้านเมืองสมัยใหม่คุกคามพื้นที่มรดกโลก การสร้างสนามบิน และท่าเรือ การสร้างเขื่อน และโครงการขนาดใหญ่หลายโครงการ และยังมีปัญหาขยะ แต่ยังไม่ได้ทำประเมินผลกระทบต่อมรดกเช่น ผลกระทบการเดินเรือแบบเดิม รัฐบาลเคนยาได้ดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะหลายด้าน แต่คณะกรรมการมรดกโลกยังเน้นย้ำในสิ่งที่ยังไม่ได้ทำเสนอให้กลับไปดำเนินการ เช่น ปรับ Management Plan เพื่อนำมาเสนอใหม่ รวมถึงการทำ Strategic Environment Assessment ทั้งหมดมีอยู่ในมติที่รับรองวันนี้ หลังจากนั้น ยังมีชุมชนลามูเมืองเก่ามีกล่าวว่าชาวเมืองประสบปัญหาเรื่องการทำอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชุมชนมรดกเดิมด้วย

๑๔) Memphis and its Necropolis – the Pyramid Fields from Giza to Dahshur มรดกเมมฟิสและทุ่งปิรามิดในประเทศอียิปต์ มีปัญหาเนื่องจากจะมีการสร้างถนนวงแหวนและอุโมงค์ยาว ซึ่งวางแผนไว้ตั้งแต่ปี ๑๙๙๕ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และได้เชิญคณะมาติดตามประเมิน โดยมีการเสนอรายงานซึ่งประเทศอียิปต์แจ้งว่า อะไรที่ถูกหักท้วงก็ได้ลอบออกจากโครงการแล้ว ที่ประชุมจึงมีมติให้ทำรายงาน Impact Assessment มาเสนอ

๑๕) Silk Road Routes Network of Chan'an- Tianshan Corridor (China, Kazakstan, Kyrzstan) ได้รับการขึ้นทะเบียนเมื่อปี ๒๐๑๔ มีลักษณะเป็น Transboundary Serial Routes ครอบคลุมพื้นที่หลายประเทศ มีปัญหาในบางจุดแต่กระทบมรดกทั้งหมด ในขณะนี้เส้นทางบางจุดถูกตัดขาด มีการรุกราน และมี

การก่อสร้างถนน ในคาซัคสถาน โดยไม่แจ้งคณะกรรมการมรดกโลกก่อน ตามย่อหน้า ๑๗๒ ของ Operational Guideline การก่อสร้างที่พนักท่องเที่ยวน การขยายตัวของเมือง รายงานการอนุรักษ์แสดงภาวะน่าห่วงใยมาก ICOMOS แจ้งว่ายังไม่มีการ international coordination ที่ได้ผล และยังไม่มีการ management plan ทำให้มรดกที่เชื่อมเส้นทางสามประเทศมีปัญหา จึงได้จัดส่งคณะ Reactive monitoring mission ไปประเมินและเสนอแนะคณะกรรมการว่าควรใช้เวลาประเทศสมาชิก ปรับปรุงแก้ไข ทั้งในเรื่องแผนการบริหารจัดการ กรอบข้อกฎหมาย การสร้างความตระหนัก โดยให้มีการหารืออย่างใกล้ชิดกับ World heritage steering committee โดยหารือร่วมกับสาธารณรัฐประชาชนจีน และคีจีชสถาน ซึ่งหากการปรับปรุงไม่น่าพอใจก็อาจต้องพิจารณานำขึ้นบัญชีอันตรายในอนาคต ทั้งนี้ที่ประชุมยังเห็นว่าการดูแลและบริหารจัดการพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงกับหลายๆประเทศ จำเป็นต้องมีข้อตกลง (Agreement) ร่วมกันกับประเทศที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงสมควรมีการตั้ง Coordinating Committee ขึ้นมาดูแล

๑๖) Kathmandu Valley ในประเทศเนปาลภายหลังจากการเกิดแผ่นดินไหว ยูเนสโกได้ส่งทีมลงไปช่วยในการบูรณะฟื้นฟู และพบว่าขนาดและขอบเขตของการดำเนินการมีมากเกินไปเกินทักษะและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของคนในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องให้อยู่ในสถานะที่อันตราย เพื่อให้ประเทศสมาชิกเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง

๑๗) Fort and Shalamar Gardens in Lahore ในประเทศปากีสถานเป็นสวนมรดกของราชวงศ์โมกุล แต่มีการก่อสร้างเส้นทางรถเมโทร (Orange Metro Line) ซึ่งอยู่ใกล้กับแหล่งมรดกมาก ห่างแค่ ๗ กิโลเมตร ได้ถูกบรรจุให้อยู่ในภาวะอันตราย ที่ประชุมจึงขอให้มีการทำ Heritage Impact Assessment เพื่อทำการประเมินร่วมกัน เนื่องจากประชากรที่เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ต้องมีการจัดทำระบบขนส่งมวลชนที่สอดคล้องกับการเป็นมรดกโลก ดังนั้นจึงขอให้ ICOMOS ร่วมพิจารณาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อไม่ให้สูญเสีย OUV ทั้งนี้ ปากีสถานชี้แจงว่าได้ยืนยันในเรื่องการจะรักษา OUV ของแหล่งไว้เป็นอย่างดี โดยได้ทำทุกอย่างตามกฎหมายที่กำหนดเวลา แต่ยังไม่สามารถเชิญคณะมาทำการประเมิน เนื่องจากเรื่องนี้กำลังอยู่ในการพิจารณาของศาลสูงสุดของปากีสถานอยู่ หากมีมติแล้วจะรีบดำเนินการทันที แต่ขอไม่ให้มีถ้อยคำรุนแรงในมติที่จะออกมา ขณะที่ ICOMOS เห็นว่าปากีสถานไม่พิจารณาทางเลือกอื่น และไม่ได้ทำ Visual Impact Assessment ซึ่งถือว่าเป็น heritage impact ด้วย อย่างไรก็ตามที่ประชุมได้ลงมติไม่ขึ้นบัญชีอันตรายมรดกสวนนี้ของปากีสถาน แต่ยังมีสถาปนิกตัวแทนกลุ่มอนุรักษ์สวนมากล่าวสนับสนุนร่างข้อมติเดิมของ ICOMOS และผิดหวังที่ที่ประชุมปรับเปลี่ยนไม่ยอมขึ้นบัญชีอันตรายดังร่างเดิม

นอกจากนี้ มรดกอื่นๆในเอเชียแปซิฟิกอีกจำนวนหนึ่ง (รวมทั้งเขาใหญ่ดงพญาเย็นของไทย) ที่สามารถตกลงยอมรับกันได้ระหว่าง IUCN กับเจ้าของมรดก ในเรื่องร่างมติได้โดยไม่มีปัญหา จึงไม่มีการอภิปรายในที่ประชุมแต่ให้รับมติไปดังเสนอ ดังนี้

๑๘) การรายงานสถานภาพการอนุรักษ์พื้นที่กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ประเทศไทยได้จัดทำรายงานส่งให้ศูนย์มรดกโลกพิจารณาตั้งแต่วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐ เกี่ยวกับความพยายามของประเทศไทยในการสนับสนุนให้มีกฎหมายในการดูแลพื้นที่ การสร้างความตระหนักให้แก่ชุมชนโดยรอบ และการปกป้องรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ แต่อย่างไรก็ตามที่ประชุมยังขอให้ประเทศไทยดูแลแก้ไขปัญหาการลักลอบตัดไม้ และการบุกรุกผืนป่า รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มข้น พร้อมทั้งรายงานข้อมูลผลการดำเนินการให้ศูนย์มรดกโลกอย่างต่อเนื่อง และให้ระวังเรื่องการก่อสร้างในพื้นที่คุ้มครองที่จะส่งผลกระทบต่อคุณค่าที่โดดเด่นของพื้นที่ รวมถึงแผนการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยขอให้จัดทำรายงานฉบับล่าสุด ส่งให้ศูนย์มรดกโลกภายในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อเสนอที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งที่ ๔๓ ในปี ๒๕๖๒ พิจารณาต่อไป

๑๙) การรายงานสถานภาพการอนุรักษ์นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทยได้จัดทำรายงานส่งให้ศูนย์มรดกโลกพิจารณาตั้งแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เกี่ยวกับการดูแลและบริหาร

จัดการพื้นที่ ทั้งนี้พระนครศรีอยุธยาเคยมีปัญหาการส่งคณะจากศูนย์มรดกโลกมาติดตามการอนุรักษ์หลังน้ำท่วมและมีข้อเสนอแนะหลายข้อ ซึ่งกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินการครบถ้วนทุกเรื่อง จนเป็นที่พอใจของ ICOMOS ที่ได้เห็นความพยายามของประเทศไทยในการรักษาคุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากลของพื้นที่ไว้ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมติที่รับรองในครั้งนี้อย่างเรียกร้องให้ประเทศไทยทำการศึกษาเรื่องความเสี่ยงจากภัยน้ำท่วม และแจ้งข้อมูลเพิ่มเรื่องการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยและโรงพยาบาลให้ ICOMOS พิจารณา และขอให้มีการประกาศห้ามการก่อสร้างในพื้นที่มรดกโลกโดยเด็ดขาด รวมทั้งให้รายงานเรื่องการบูรณะภายหลังน้ำท่วม โดยขอให้จัดทำรายงานฉบับล่าสุด ส่งให้ศูนย์มรดกโลกภายในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ เพื่อเสนอที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งที่ ๔๓ ในปี ๒๕๖๒ พิจารณาต่อไป

๖. การพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกโลกแหล่งใหม่

ที่ประชุมได้มีมติขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลกแหล่งใหม่จำนวน ๒๑ แหล่ง แบ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ๑๘ แหล่ง มรดกทางธรรมชาติ ๓ แหล่ง และแหล่งเดิมที่มีการปรับขอบเขตเพิ่มเติม จำนวน ๕ แหล่ง โดยก่อนการประชุมมีการประท้วงฝ่ายเลขาฯ เนื่องจากมีการแก้ไขเอกสารบางฉบับ โดยเห็นว่าไม่ควรมีการแก้ไขในนาทีสุดท้าย ซึ่งถ้าจะเปลี่ยนในเนื้อหาควรนำไปพิจารณาครั้งต่อไป

ที่ประชุมเริ่มพิจารณารายการแหล่งมรดกที่ได้ผ่านการกลั่นกรองจาก IUCN และ ICOMOS ตามรายการที่ปรากฏในเอกสาร โดยมีข้อเสนอแนะที่จะให้ขึ้นบัญชี (Inscribe) หรือขอเอกสารเพิ่ม (Refer) หรือส่งกลับให้เขียนเพิ่มเติมแล้วเสนอมานใหม่ (Defer) หรือไม่ให้ขึ้นทะเบียน (Not to inscribe) ซึ่งมี ๔ ประเทศที่ได้ Defer จึงได้ถอนเรื่องกลับไปโดยไม่ต้องเข้าพิจารณาให้เสียเวลาที่ประชุมคราวนี้

๑) Hebron/ Al-Khalil Old Town ในปาเลสไตน์มีความสำคัญสำหรับ ๓ ศาสนา คือ ยิว อิสลามและคริสต์ ซึ่งปาเลสไตน์เสนอมานขึ้นทะเบียนเป็นกรณี Emergency แต่ ICOMOS ยังไม่ได้ส่งคณะไปประเมิน แต่มีศักยภาพที่จะมี OUV ตามเกณฑ์ข้อ ๒, ๔, และ ๖ เมื่อเริ่มเปิดอภิปราย ประเทศเลบานอนตั้งประเด็นหลายประเด็นยืดยาว เปรียบเทียบว่าสถานการณ์เหมือน Apartheid มีการอ้างมาตรา ๑๑ ของอนุสัญญาเสนอให้คณะกรรมการ ขึ้นเมืองเก่าเฮบรอน อัลคาลิด เป็นมรดกโลกในกรณีฉุกเฉิน ประเทศตูนิเซียอภิปรายว่าการที่ไม่ได้มีการส่งทีมไปประเมินก็เพราะอิสราเอลปฏิเสธไม่ให้มีการเข้าไป เนื่องจากที่ตั้งของแหล่งอยู่ในเขต Westbank ทำให้ได้รับผลกระทบจากภัยของสงครามและความขัดแย้งเกิดความเสียหายก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต เรื่องความสมบูรณ์และความเป็นของแท้ อย่างไรก็ตามที่ประชุมได้เสนอให้มีการโหวตลับ ในขณะที่บางประเทศเห็นควรให้มีการอภิปรายให้จบก่อนลงคะแนน แต่บางประเทศกลับเห็นว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อนเพราะมีผลกระทบกับหลายศาสนา จึงไม่ควรให้มีการอภิปราย ดังนั้นภายหลังจากที่ได้มีการหารือกับฝ่ายกฎหมายของการประชุมว่าหากมี ๒ ประเทศขึ้นไปเสนอให้มีการโหวตลับก็ต้องให้โหวตลับทันที โดยแต่งตั้งผู้แทนจากประเทศฟิลิปปินส์กับอังกฤษเป็นกรรมการนับคะแนน พร้อมทั้งแจกกระดาษลงคะแนน และให้นำกล่องขึ้นมาตั้งรับคะแนน

ก่อนจะเริ่มกระบวนการโหวตลับ มีบางประเทศที่มีส่วนได้เสียขึ้นไปต่อต้านการโหวต แต่ประธานขอร้องให้ช่วยกันดำเนินการให้เรียบร้อยเป็นไปตามกฎกติกา และขอให้ทุกคนออกจากบริเวณที่จะลงคะแนนเสียงด่วน

ในการโหวตลับกรรมการที่เป็นผู้แทนแต่ละประเทศต้องกากบาท ช่องใดช่องหนึ่ง Yes หรือ No หรือ Abstention และเดินขึ้นไปหย่อนบัตรที่ละคนเมื่อเลขาฯ ขานชื่อ ผลการลงคะแนนเสียงคือเห็นด้วย (Yes) ๑๕ ไม่เห็นด้วย (No) ๓ และ งดออกเสียง (Abstention) ๖ ดังนั้นมติตามที่แก้ไขเพิ่มเติมจึงผ่านด้วยคะแนนข้างมาก ให้ฮีบรอนขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกที่อยู่ในภาวะอันตราย ซึ่งเป็นร่างข้อมติที่ฝ่ายเลขาฯ ได้เสนอเข้ามาในนาทีสุดท้าย แม้ว่าบรรยากาศหลังโหวต ฝ่ายเลขาฯ จะมีการประชุมกันก่อนนำผลเสนอประธานเพื่อประกาศผล

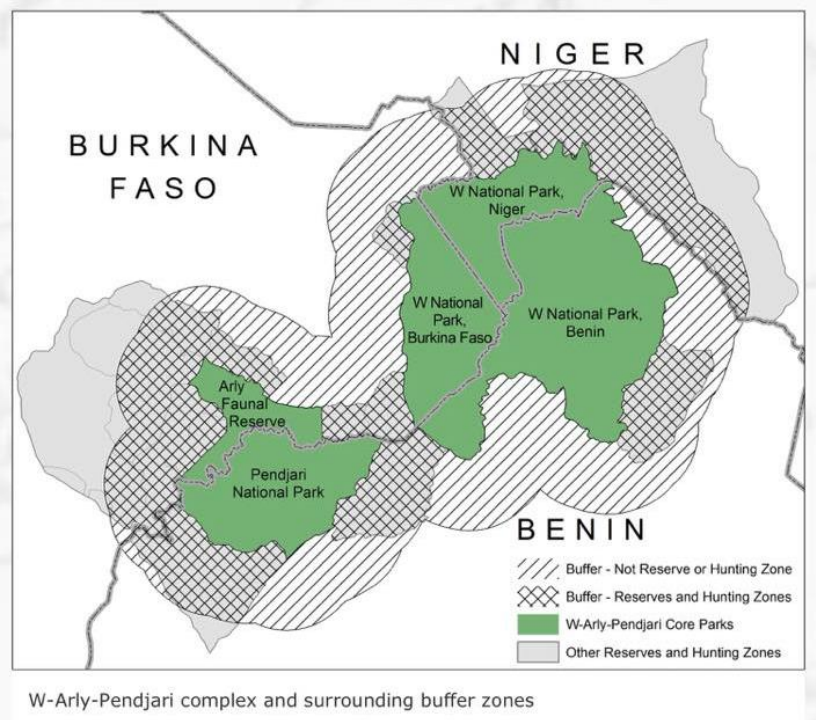
ภายหลังการประกาศประเทศอิสราเอลได้กล่าวถ้อยแถลงอย่างรุนแรงด้วยอารมณ์และกล่าวประณามคิวบา เยอรมัน ปาเลสไตน์ เลบานอน คูเวต และคิวบา แต่ได้ขอบคุณประธานที่อดทนและขอบคุณกรรมการ และแคนาดา ซึ่งแสดงความผิดหวังในมติเนื่องจากเป็นประเด็นที่ทำร้ายยูเนสโกและทำร้ายสันติภาพโลก ในขณะที่นายกรัฐมนตรีเมืองฮีบรอนได้กล่าวขอบคุณกรรมการที่ขึ้นบัญชีฮีบรอน เพราะมีคุณค่ามากเนื่องจากมีความเก่าแก่ถึง ๔,๐๐๐ ปี และอยู่ในบัญชีเบื้องต้นมาเป็นเวลานาน แต่ไม่มีการส่งทีมลงไปประเมิน

สหรัฐอเมริกาถือว่ามติที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความแตกแยก และเห็นว่าไม่ควรรีบด่วนขึ้นบัญชี แต่ขึ้นไปเพราะประเด็นทางการเมืองทำให้ยูเนสโกเกิดความแตกแยก ขณะที่เยอรมัน กลุ่ม NGO ของยิว และคริสเตียน ต่างประณามการที่ปาเลสไตน์เข้าเป็นสมาชิกยูเนสโกและขึ้นทะเบียนมรดกที่มีปัญหา รวมถึงการยื่นไว้ อาลัยปาเลสไตน์เป็นไฮโลคอस्ट์ซ้ำอีก จึงเรียกร้องให้ประธานนำกรรมการมรดกโลกกลับมาสู่ความมีเกียรติ ออสเตอร์เลียกล่าวเสียใจที่มีมติอันนำไปสู่ความไม่สงบ จึงไม่สามารถจะสนับสนุนได้

๒) W – Arly – Pendjari Complex [extension to “W National Park of Niger”, Niger, (ix)(x), ๑๙๙๖] ในประเทศเบนิน และ เบอร์กินา ฟาโซ ครอบคลุมพื้นที่ ๑,๗๑๔,๘๓๑ เฮกตาร์ ประกอบด้วย Trinational Complex ของ W.National Park, Arly National Park, Pendjari National Park, และพื้นที่ Koakrana, Kourtiagou และ Konkombri และ Mekrou

การขยายพื้นที่ W-National Park of Niger เป็น W Arly-Pendjari Complex ครอบคลุมพื้นที่สามประเทศ คือ เบนิน เบอร์กินา ฟาโซ และไนเจอร์ ให้เป็นมรดกโลก ตามเกณฑ์ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ครอบคลุมพื้นที่ ๑,๗๑๔,๙๓๑ เฮกแตร์ ประกอบด้วย Trinational Complex ของ W. National Park, Arly National Park, Pendjari National Park และ Koakrana, Kourtiagou, Konkombri และ Mekrou เป็นตัวอย่าง Transboundary World Heritage ที่ทั้งสามประเทศภูมิใจมรดกแห่งนี้เดิมเป็นเขตสงวนชีวมณฑล ของยูเนสโกที่ได้พัฒนาการทำงานขึ้นมาจนเป็นมรดกโลก

๓) Qinghai Hoh XII ซึ่งให้ โท ที่ ๑๒ ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เสนอขึ้นทะเบียน

มรดกทางธรรมชาติ ทั้ง Alpine Mountain และ ทุ่งหญ้า Step มีพันธุ์สัตว์พื้นถิ่นหายาก มีแอนตาโลปพันธุ์ทิเบตเคลื่อนย้ายถิ่นหากินในพื้นที่ โดยกรรมการมีความเห็นว่าเอกสารที่นำเสนอเขียนได้ดี อ่านเข้าใจง่าย มีความน่าสนใจ จึงสนับสนุนให้ขึ้นมรดกโลกได้อย่างสง่างาม ขณะที่กลุ่ม NGO ในทิเบตได้ขอร้องให้มีการ forced eviction of the ethnic local populations ในพื้นที่

๔) Bialoweiza Forest ในเบลารุสและโปแลนด์ เป็นป่าที่ครอบคลุมพื้นที่สองประเทศคือโปแลนด์และเบลารุสซึ่งมีขนาดใหญ่ถึงแสนกว่าเฮกแตร์ และยังมีเขตกันชนอีกแสนกว่าไร่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก แต่มีการอนุญาตให้ตัดไม้ไปขายในบางส่วนของพื้นที่ ทำให้กลุ่มอาจารย์ นักวิทยาศาสตร์และ NGO จำนวนมากเดินทางมาประท้วงหน้าศูนย์ประชุมและยังมาขอพูดในที่ประชุม สนับสนุนร่างข้อมติ ที่ให้มีการศึกษาเพื่อเตรียมเสนอขึ้นทะเบียนในภาวะอันตรายในอนาคต

๕) Landscapes of Dauria ในมองโกเลียและรัสเซีย พื้นที่แห่งนี้เคยถูกส่งกลับไปปรับปรุงข้อมูลในการประชุมคณะกรรมการครั้งที่ ๓๙ และส่งกลับมาใหม่เป็น Transboundary nomination ในลักษณะของระบบนิเวศน์แบบผสมผสาน มีสัตว์เดินทางย้ายถิ่นอาหารหลากหลายชนิด จากการศึกษาของ IUCN พบว่ามีภัยคุกคามจากการทำเหมืองแร่อยู่บ้าง อย่างไรก็ตามเมื่อทำการประเมิน OUV พบว่าผ่านข้อ ๙ และข้อ ๑๐ และเรื่อง integrity / authenticity ทุกข้อ กรรมการทุกประเทศจึงสนับสนุนให้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ซึ่งประเทศมองโกเลียกล่าวขอบคุณรัสเซียที่ยอมร่วมกันเสนอ และขอบคุณ IUCN ที่ให้การสนับสนุนตลอดมา

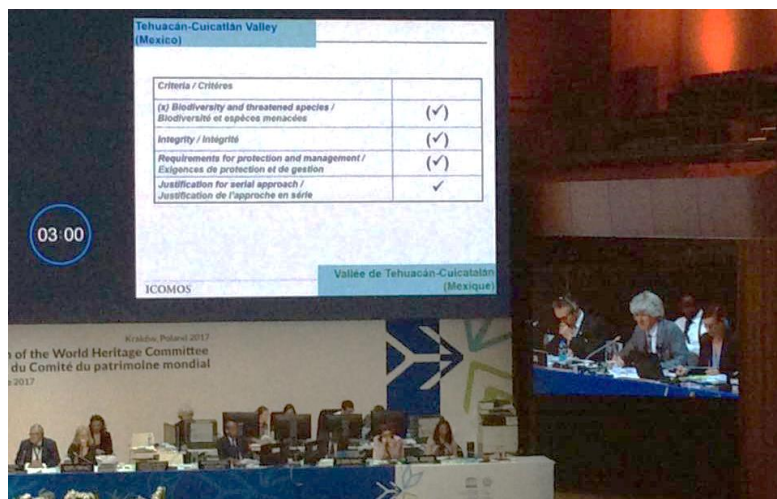
๖) Primeval Beech Forests of the Carpathians and Other Regions of Europe [extension to “Primeval Beech Forests of the Carpathians and Ancient Beech Forests of Germany” Germany, Slovakia, Ukraine, (ix), ๒๐๐๗, ๒๐๑๑] เป็นแหล่งมรดกโลกที่เสนอในลักษณะ serial nomination ที่เป็นความร่วมมือร่วมกัน ๑๐ ประเทศในยุโรป ได้แก่ Albania, Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Italy, Romania, Slovenia, Spain และ Ukraine โดยในครั้งแรกเสนอมาเป็น Primeval Forests ในประเทศ Slovenia เมื่อปี ๒๐๐๓ ต่อมาทั้ง Ukraine และ Slovenia ต้องการจะเพิ่มพื้นที่ Beech Forests ดังนั้นในปี ๒๐๐๖ ทั้ง ๒ ประเทศจึงเสนอใหม่อีกครั้ง โดยเพิ่ม Carpathian beech forest จึงกลายเป็น Primeval Beech Forests of Carpathians ในปี ๒๐๐๗ หลังจากนั้นในปี ๒๐๑๐ ประเทศเยอรมันได้เสนอ Ancient Beech Forests เพิ่มเติม แต่กรรมการมีมติให้ defer ดังนั้นภายหลังประเทศในยุโรปทั้ง ๑๐ ประเทศจึงได้เสนอใหม่เป็น Primeval Beech Forests of Carpathians and other Regions of Europe เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ข้อ ๙ ซึ่งมรดกแห่งนี้เป็นป่าไม้ beech ที่สำคัญ ๗๗ จุด ในคาบสมุทรบอลข่านและภูมิภาคอื่น ๆ ในยุโรป แม้ว่า IUCN จะเห็นว่าสำคัญแต่ไม่ผ่านการประเมิน OUV เพราะบางจุดมีขนาดเล็กมากเกินไป แต่กรรมการได้เสนอแก้ไขมติให้มีศักยภาพสามารถขึ้นทะเบียนได้ ตามเกณฑ์ข้อ ๙ เนื่องจากจะช่วยอนุรักษ์ป่าพืชที่สำคัญนี้ ถ้ามติ defer ออกไปจะทำให้เสียโอกาสการอนุรักษ์และสูญเสียป่าไม้สำคัญที่มีมาตั้งแต่ยุคน้ำแข็ง กระบวนการเขียนเอกสารก็ทำโดยเปิดเผยมีนักวิชาการนานาชาติมาร่วมปรึกษาหารือ จึงเป็นว่าเป็นความร่วมมือที่สำคัญ ๓ ด้านคือ ๑) ความร่วมมือของวิชาการจาก ๑๐ ประเทศ ๒) ความมีคุณค่าของป่าไม้โบราณที่โดดเด่นต่อเนื่อง ตามเกณฑ์ข้อ ๙ และ ๓) คือสิทธิมนุษยชนของชุมชนที่ต้องการรักษามรดกป่าไม้ที่มีคุณค่า

๓) Los Alerces National Park ในอาร์เจนตินา เป็นผืนป่าอุทยาน ที่เก่าแก่เป็นที่สองของโลก ได้รับการประเมินคุณค่า OUV ข้อที่ ๗ และ ๑๐ ซึ่งกรรมการจากประเทศฟิลิปปินส์เสนอให้ขยายพื้นที่อนุรักษ์ Biosphere reserve เพื่อเตรียมขยายขอบเขตมรดกโลกในอนาคต จากนั้นที่ประชุมได้มีมติรับรองโดยไม่แก้ไข และเป็นเอกฉันท์สนับสนุนเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกโลก

๔) Tehuacán-Cuicatlán Valley: originary habitat of Mesoamerica ในประเทศเม็กซิโก เสนอเป็นมรดกโลกแบบผสมผสานระหว่างธรรมชาติและวัฒนธรรม แต่ไม่ผ่านประเมินจาก IUCN เนื่องจากเห็นว่าควรเสนอเกณฑ์ข้อ ๙ ด้วย ส่วนด้านวัฒนธรรมนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงเสนอให้ defer เพื่อกลับไปเขียนมาใหม่ ให้สมบูรณ์ อย่างไรก็ตามมีการทวิภาคีหลายประเทศขอให้เปลี่ยนเป็น refer แต่ ICOMOS เสนอว่าควรเป็น defer เพื่อจะได้ทำงานร่วมกันให้สมบูรณ์ขึ้น เพราะถ้าเป็น refer คงไม่สามารถปรับเพิ่มเกณฑ์ข้อ ๙ ได้ แต่ที่ประชุมได้มีมติผ่านโดยแก้ไขข้อเสนอแนะหลายข้อและให้ refer ทั้งๆ ที่ต้องทำตามระบบ defer คือเสนอมาใหม่และส่งคณะไปประเมินใหม่ เม็กซิโกกล่าวว่ายินดีจะพิจารณาเสนอเกณฑ์ข้อ ๙ ด้วย

๙) Angola Historical Centre of Mbanza Kongo มรดกเมืองเก่าคองโกสมัยที่มีสถาปัตยกรรมโปรตุเกสของประเทศอังโกล่า ประเทศนี้ยังไม่เคยมีมรดกโลกมาก่อน แม้แต่จะมีการบ้านที่ยากมาก เช่น ต้องย้ายสนามบินออกไป แต่คณะกรรมการได้มีมติให้ได้ขึ้นมรดกโลก โดยจะเห็นว่ามรดกของประเทศที่ไม่เคยได้มีเป็นมรดกโลกของตัวเองจะได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษจากหลายๆ ประเทศ เช่นเดียวกับของประเทศ Eritrea ซึ่งเสนอเมือง Asmara ที่มีสถาปัตยกรรมแบบ African modernist ที่ประเทศอื่นไม่มีก็ได้รับการขึ้นเป็นมรดกโลกแล้ว เป็นแห่งแรกของประเทศนี้

๑๐) †Khomani Cultural Landscape ในแอฟริกาใต้ เป็นพื้นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินแบบใกล้ชิดธรรมชาติของชนเผ่า ซาน (San) ที่หลงเหลืออยู่เป็นชุมชนสุดท้ายของประเทศ ได้เสนอขอขึ้นมรดกโลกด้วยเกณฑ์ข้อ ๓, ๔, ๕, ๖ แต่การประเมินขององค์กรที่ปรึกษาให้ defer ออกไป แต่กรรมการจากบางประเทศเห็นว่าข้อเสนอขององค์การที่ปรึกษาไม่ยุติธรรมต่อประเทศสมาชิก จึงเสนอแก้ไขร่างข้อมติ โดยมีประเทศอังโกล่าเป็นแกนนำเสนอแก้ไขและมีหลายประเทศให้การสนับสนุน เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญเพราะเป็นมรดกของชนเผ่าที่หลงเหลืออยู่ แต่อาจมีความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจขององค์การที่ปรึกษา ที่ไม่คุ้นเคยวัฒนธรรมและจิตวิญญาณที่ผูกพันกับธรรมชาติของชนเผ่าที่เก่าแก่นี้ และแสดงความคิดเห็นความเชื่อผ่านภาพเขียนตามชะง่อนผา เพราะชนเผ่าซานในอดีตเดินทางไปล่าหาอาหารข้ามพรมแดนประเทศตามแผนที่ปัจจุบัน จึงมีอยู่แอฟริกาหลายประเทศ ในที่สุดจึงมีการแก้ไขข้อมติใหม่ และลงมติจนกระทั่งสามารถมีมติขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกได้

๑๑) As-Salt Eclectic Architecture (๑๘๖๕-๑๙๒๕), Origins and Evolution of an Architectural Language in the Levant ในเมือง Levant ประเทศจอร์แดน เป็นมรดกสถาปัตยกรรม ที่เคยเสนอมานานและถูก defer มาตั้งแต่ปี ๑๙๙๔ และได้ทำเพิ่มเสนอมาใหม่สู่ Tentative List ในปี ๒๐๑๕ มรดกที่เสนอมาเป็นกลุ่มอาคาร ๒๒ หลังในเขต ๘ เขต มีลักษณะเป็น series ครอบคลุมพื้นที่ ๒.๐๖ เฮกตาร์ มีแนวกันชน ๓๐.๕๘ เฮกตาร์ ครั้งนี้ ICOMOS มีความเห็นว่า พื้นที่เล็กเกินไป ทำให้การวิเคราะห์เปรียบเทียบไม่เพียงพอ จึงเสนอร่างมติมาไม่ให้ขึ้นบัญชีมรดกโลก แต่คณะกรรมการเห็นว่าได้ทำ nomination file มาใหม่ทั้งหมดตามข้อเสนอแนะเมื่อ defer มาครั้งแรก ครั้งนี้ถ้าอะไรไม่สมบูรณ์ครบถ้วนก็ควร defer ออกไปเพื่อให้ปรับปรุง ไม่ใช่ปฏิเสธไม่ให้ขึ้นมรดกโลกเลย ควรให้โอกาสจอร์แดนไปปรับปรุง จึงมีการแก้ไขร่างข้อมติกันโดยมีตุรกี คูเวต เลบานอน ตูนิเซีย โปรตุเกตุ โครเอเชียเป็นแกนนำในการแก้ไขเขียนใหม่เกือบทุกย่อหน้า เพื่อให้แนวทางที่ชัดเจนแก่จอร์แดนในการนำไปแก้ไขปรับปรุงอีกครั้ง

๑๒) Khor Dubai, a Traditional Merchants' Harbour ของประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรต (UAE) เคยได้รับ Defer มาแล้ว และครั้งนี้ได้ปรับใช้เกณฑ์ข้อ ๒, ๓, และ ๔ ซึ่งมีการประสานกันระหว่างประเทศสมาชิกเจ้าของมรดกกับ ICOMOS แต่กระนั้น ICOMOS ยังตัดสินใจว่าไม่เหมาะสม เพราะมี reconstruction ในบริเวณท่าเรือนี้ จึงได้ร่างข้อเสนอเพื่อไม่ให้ขึ้นเป็นมรดกโลก Khor Dubai แปลว่า Dubai Creek ใช้เป็นท่าเรือแบบ free trade มาตั้งแต่ปี ๑๕๘๗ สมัยที่พ่อค้าจากเวนิซเดินทางมาต่อองค์กรที่ปรึกษาเสนอไม่ให้ขึ้นเป็นมรดกโลก (N) เนื่องจากเห็นว่าแนวคิดเรื่องฟรีเทรดไม่ชัดเจน ส่วนทางกายภาพ มีการเปลี่ยนแปลงมากในเมืองนี้ และยังคงมีการก่อสร้างอยู่ แม้จะสร้างบ้านแบบดั้งเดิมขึ้นใหม่ในเขตใกล้เคียงก็ไม่ทำให้มีคุณค่าโดดเด่นทางสถาปัตยกรรมเพียงพอที่จะใช้เกณฑ์สถาปัตยกรรมขึ้นมรดกโลกได้ รวมถึง boundary ของเขตที่เสนอขึ้นเป็นมรดกโลกก็ไม่ได้รวม attributes ของเมืองท่าอย่างโดดเด่นเพียงพอ

อย่างไรก็ตามบางประเทศได้เสนอแก้ปรับมติเป็น Refer เนื่องจากเห็นว่าได้มีความพยายามดำเนินการตามข้อเสนอของ ICOMOS แล้ว

๑๓) Sambor Prei Kuk Archaeological Site representing the Cultural Landscape of Ancient Ishanapura สมโบร ไพรกุก ในประเทศกัมพูชา เสนอระบบเมืองทั้งเมืองมา อายุประมาณ ช่วงศตวรรษที่ ๖-๗ ตามเกณฑ์ ๒, ๓, และ ๖ แต่ยังมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น ควรจะทำการขุดค้นทางโบราณคดีเพิ่มเติม และทำแผนบริหารจัดการที่ดี องค์การที่ปรึกษาเสนอ ๒ ข้อ คือควรเป็น defer ไปก่อน ถ้าจะขึ้นทั้งเมือง หรือขึ้นเฉพาะวัด อย่างเดียวไม่รวมพื้นที่ทั้งเมือง ซึ่งกรรมการจากประเทศเวียดนาม แย้งว่าได้ปรึกษากับกัมพูชาแล้วขอแก้ไขร่างมติขอให้ขึ้นเฉพาะวัด แล้วทำงานร่วมกับ ICOMOS ต่อไปเพื่อขยายขอบเขตเป็นทั้งเมือง ทำให้เห็นว่า กัมพูชา ทำการบ้าน และประสานงานกับกรรมการมาล่วงหน้า ดีมาก เนื่องจากกรรมการพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าให้ขึ้นเฉพาะตัววัด

๑๔) Kulangsu: a historic international settlement เป็นเกาะของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้รับการพิจารณาให้ขึ้นทะเบียนมรดกโลก ตามเกณฑ์ ๒, ๓, และ ๔ เนื่องจากเป็นประเทศที่ทำการบ้านได้ ถูกต้องแม่นยำมาก เสนอเอกสารมาได้อย่างครบถ้วน ทำให้ ICOMOS ไม่มีข้อทักท้วงตั้งแต่ต้น

๑๕) Historic City of Ahmadabad เมือง Ahmadabad ของอินเดีย เป็นมรดกมหาตมคานธี ที่เริ่มนำอินเดียไปสู่อิสรภาพ มีลักษณะผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมฮินดูกับมุสลิม มีมรดกพุทธ และเซน รวมอยู่ด้วย เป็นเมืองที่ยังมีชีวิต นอกจากนี้ยังมีบ้านไม้และอาคารอื่น ๆ ที่มีคุณค่าอีกสามพันแห่ง ได้เสนอขอขึ้นตามเกณฑ์ ๒, ๕, และ ๖ ซึ่ง ICOMOS มีความเห็นว่ามีค่าสำคัญ มีคุณค่าตามเกณฑ์ ๒, ๕ แต่ขาดคุณค่า ๖ จึงเสนอให้ defer เพื่อทำเอกสารด้าน management Plan และออกกฎหมายเพื่อป้องกันการรุกรานของเมืองใหม่ ซึ่งกรรมการจากประเทศตุรกีเสนอให้ขึ้นบัญชีมรดกโลกทันทีโดยไม่ส่งกลับโดยให้ใช้เกณฑ์ ๒, และ ๕ เพราะเป็นเมืองที่มีความสำคัญและประเทศอินเดียได้แสดงความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์ผ่านรัฐคุชราตอยู่แล้ว ทำให้กรรมการหลายประเทศได้สนับสนุนให้ขึ้นได้เมื่อผ่าน ๒ เกณฑ์ และให้ตัดเกณฑ์ที่ ๖ ออกไป จากนั้นที่ประชุมได้ทำการแก้ไขปรับปรุงร่างมติใหม่ทั้งหมด ทำให้เมือง Ahmadabad ของมหาตมคานธี ได้ผ่านตามเกณฑ์ที่ ๒ และ ๕ จึงแสดงให้เห็นว่า แม้จะได้รับการประเมินว่าเป็น Defer แต่ถ้าแหล่งที่เสนอมีคุณค่าชัดเจนบางเกณฑ์ และประเทศเจ้าของมรดกตั้งใจแข็งแรงและยอมอมยอมตัดทอนลงบ้าง ก็สามารถได้ขึ้นมรดกโลกโดยไม่ต้องรอไปอีก

๑๖) Historic City of Yazd เมืองประวัติศาสตร์ Yazd ในประเทศอิหร่าน เสนอขึ้นมรดกโลกด้วยเกณฑ์ข้อ ๒, ๓, ๔, และข้อ ๕ เพราะเป็นเมืองแบบ Bioclimatic architecture ที่ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติ มีการอนุรักษ์ไว้ได้ดี น่าจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในยุคปัจจุบัน เป็นมรดกที่สมบูรณ์และ authentic แต่ ICOMOS แจ้งว่ายังเสนอเอกสารไม่สมบูรณ์ จึงเสนอให้ Defer อย่างไรก็ตามกรรมการเห็นว่าควรสนับสนุนให้ขึ้นทะเบียนด้วยเกณฑ์ข้อ ๓, ๔, และ ๕ โดยไม่ต้องใช้เกณฑ์ ๒ เนื่องจากเห็นว่ามีประชากรอาศัยอยู่มาก การจะขยาย buffer zone ตามที่ ICOMOS เสนอคงทำได้ยาก จึงสนับสนุนให้ขึ้นมรดกโลก นอกจากนี้ในเรื่อง constructive approach ที่อิหร่านใช้ประสานกับ ICOMOS ทำให้มีข้อมูลที่ชัดเจนในเรื่อง OUV เพียงแต่มีเรื่องแผนที่กับ buffer zone

๑๗) Gelati Monastery [significant

boundary reduction of “Bagrati Cathedral and Gelati Monastery”, (iv), ๑๙๙๔] เป็นโบสถ์ Bagrati และวัด Ghetali ในประเทศจอร์เจีย ที่อยู่ในบัญชีมานาน ที่ประชุมแก้ไขขอบเขตพื้นที่มรดกโลกใหม่ และแก้ไขปรับปรุงร่างมติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจอร์เจียได้ทำงานร่วมกับคณะกรรมการและองค์กรที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิดจนมีวันนี้ มรดกที่ขึ้นก่อนปี ๑๙๘๘ มีการกำหนดขอบเขตมรดกโลก และแผนที่ที่ไม่ชัดเจน ต้องกำหนดขอบเขตและมีแผนที่ที่มีคุณสมบัติสูง และต้องสอดคล้องกับ nomination files ที่เสนอมา

หลังจากนั้นที่ประชุมได้มีการพิจารณาเอกสาร

Statements of Outstanding Universal Value ของมรดกโลกในยุคแรกที่ได้ขึ้นบัญชีมรดกโลกโดยไม่ได้ทำ Statement of OUV ซึ่งตามเอกสาร Operational Guideline ได้บังคับว่าจะต้องทำ Statement of OUV ย้อนหลังจึงต้องทำงานเสนอย้อนหลังมาเท่าที่ทำมาและตรวจสอบแล้วว่าถูกต้องจึงเสนอที่ประชุมให้อนุมัติทั้งกลุ่ม

๗. รายงานความก้าวหน้าเกี่ยวกับแนวคิดเรื่อง Upstream Process

ในปีที่ผ่านมา ศูนย์มรดกโลกได้มีการทำการปรึกษาหารือกับประเทศสมาชิกว่าการทำ upstream process เป็นเครื่องมือในการสื่อสารสร้างความเข้าใจระหว่างองค์กรที่ปรึกษากับประเทศที่เสนอ มรดกมาขอขึ้นบัญชีมรดกโลก โดยจากโครงการนำร่องพบว่ามีประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ทำให้สร้างขีดความสามารถของผู้บริหารจัดการแหล่งมรดกโลกและผู้จัดทำเอกสารเสนอขอขึ้นบัญชี แต่ทั้งนี้ควรจะทำในขั้นตอนก่อนที่จะเสนอ tentative list เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันแต่เนิ่นๆ และทุกฝ่ายจะได้มีทิศทางที่ต้อง ในกรณีของ African Heritage Fund เป็นกรณีตัวอย่างที่ดีมาก โดยเฉพาะสำหรับภูมิภาคที่ยังมีมรดกโลกขึ้นหรือมีน้อย ซึ่งในเรื่องนี้หลายประเทศได้ให้ความสนใจมาก จึงเห็นควรจัดอยู่ในงบประมาณปกติแต่มีบางประเทศเกรงว่าอาจมีปัญหาหากนำมารวมในงบปกติ ขณะที่ประเทศตุรกีสนับสนุนเรื่องการใช้ upstream process ในระยะต้นๆ และควรจัด priority รวมทั้งควร clarify definition และ process ของ upstream ใน Operational Guideline เรื่องนี้จะช่วยในด้านการเสริมสร้างศักยภาพและอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศสมาชิกที่นำเสนอแหล่งมรดกโลกและการพิจารณาขององค์กรที่ปรึกษา ตลอดจนคณะกรรมการ เพื่อให้รายการมรดกโลกน่าเชื่อถือมากขึ้น

รวมทั้งช่วยลดค่าใช้จ่ายในการร่างเอกสารของประเทศสมาชิกและการพิจารณาขององค์การที่ปรึกษา แต่อย่างไรก็ตามจำเป็นที่จะต้องมีความชัดเจนในเรื่อง คำนิยามของ upstream และเห็นว่า prioritization ตามประเภทที่ต้องการและจำเป็น เป็นเรื่องที่ต้องทำก่อน อาจจะต้องทำงานร่วมกันในภูมิภาค เป็น two-way process ที่ทุกฝ่ายเรียนรู้ร่วมกัน ต้องไปช่วยหาทางใหม่ที่จะเสนอ nomination และควรจำกัดให้ไม่เกิน ๑๐ รายการต่อปี

ประเทศในแอฟริกา ตั้งข้อสังเกตว่าการทำ upstream อาจมีความต้องการมากขึ้น แต่เงินงบประมาณน้อย จึงควรให้ priority กับภูมิภาคที่ underrepresented และพัฒนาน้อย ควรใช้ศูนย์ category ๒ ในภูมิภาค เพื่อ regional capacity ด้วย รวมถึงเห็นว่าควรเปิด open account และโฆษณาหาผู้สนใจมาช่วยเหลือบริจาค แม้ว่าเรื่องนี้สำคัญต่อประเทศที่กำลังพัฒนาในการทำเอกสารตามขั้นตอนต่างๆ และยังคงช่วยให้รายการมรดกโลกมีความสมดุลมากขึ้น

จะเห็นว่าข้อเสนอของคณะกรรมการชุดนี้ค่อนข้างจะเป็นการปฏิรูปการทำงานในเรื่องมรดกโลก ระบบ Upstream เป็นแนวทางปรับใหญ่ ควรระดมผู้เกี่ยวข้องระดับชาติและระดับภูมิภาคมาร่วมกับ องค์การที่ปรึกษา ไม่ใช่สองฝ่ายแต่เป็นหลายๆ ฝ่ายทั้งในระดับชาติและภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเห็นว่า upstream process เป็นเครื่องมือเหมือนคลินิกช่วยแก้ไขเยียวยาปัญหาในการเสนอเอกสารและประเมินเอกสาร จึงเตือนว่าควรระลึกถึงประเทศที่ถูก Excluded อยู่ในปัจจุบัน องค์การที่ปรึกษากล่าวชี้แจงว่าปัจจุบันงบประมาณปกติปัจจุบันมีน้อยมาก จึงเห็นว่าการมี social account อาจจะมี และเห็นด้วยกับเรื่องการทำ innovative approach ในการสร้าง capacity building และเห็นว่าการเรียนรู้จากกันและกันมีประโยชน์และประเทศสมาชิกมีสิทธิที่จะขอคำปรึกษาจากใครอื่นก็ได้ ICOMOS เห็นว่าควรทำเป็น open cooperative process for interaction ขณะที่ IUCN เห็นว่า upstream process เป็นเรื่องของการออกไปภาคสนามและเรียนรู้จากคนในสนามไม่ใช่จะออกไปสอนเหมือนครู ดังนั้น การทำ upstream ในระดับแรกเริ่มเช่นในระดับเสนอ tentative จะเป็นประโยชน์มาก ยอมรับเรื่อง innovation แต่พอลงมือปฏิบัติมักจะทำตามเดิม ICCROM เห็นด้วยกับ capacity building และเน้นว่าในการทำงานกับ African Heritage Fund ประเทศในแอฟริกาได้เรียนรู้จากกันและกันได้ ส่วน ICCROM เองต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาในทุกเรื่อง โดยเฉพาะในการทำ Workshop ได้เรียนรู้ว่าต้องทำเรื่องการบริหารจัดการ ไปพร้อม ๆ กับการทำเอกสาร nomination และในเรื่อง comparative analysis เป็นจุดอ่อนของหลาย ๆ ประเทศในการเสนอเอกสาร nomination ซึ่งต้องทำ capacity building ในเรื่องนี้ด้วย

๘. รายงานความก้าวหน้าแนวคิดเรื่อง Mixed Nomination

เรื่องนี้สำคัญสำหรับแนวคิดอนุรักษ์ในระดับนานาชาติ แต่ปัจจุบัน mixed nomination ยังมีน้อยในทุกๆ ภูมิภาค ซึ่งเกี่ยวข้องกับ capacity building และกับ Upstream process ด้วย มีการทำ Culture-Nature Journey project โดยมีหลายประเทศและหลายองค์การได้ร่วมมือกัน ในส่วนของประเทศไทยยังไม่เคยมีความคิดจะเสนอโครงการ mixed nomination เลย แต่ในกรณีของเชียงใหม่และนครพนม Tentative nomination อย่างน้อยได้รวม cultural landscape ที่มีพื้นที่ทางธรรมชาติรวมอยู่ด้วย แต่แนวคิดเรื่องนี้ก็ยังไม่ตกตะกอนลงตัว ต้องสร้างความเข้าใจกันในหลายๆ ฝ่าย เพื่อให้ทั้งด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติมาร่วมมือกันมากขึ้นในการทำ nomination files

๙. การจัดทำรายงานมรดกโลกของประเทศสมาชิก

เรื่องการจัดทำรายงาน หรือ Periodical Reporting ในวงจรที่ ๓ สำหรับมรดกโลกที่ขึ้นบัญชี และได้รายงานไปสองครั้งแล้ว พบว่าการรายงานระยะแรกๆ มีจุดอ่อนมากมาย ซึ่งหลายๆ ประเทศรายงานไม่ครบถ้วน รวมถึงประเทศไทยที่จะต้องเข้าสู่การรายงานรอบสาม ซึ่งที่ประชุมกรรมการได้พิจารณาหาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการรายงานรอบที่สาม องค์การที่ปรึกษาเห็นว่าเป็นโอกาสที่มรดกโลกแต่ละแห่งจะทบทวนและรายงานความก้าวหน้าที่ดีเด่นหรืออาจจะสำรวจจุดอ่อนเพื่อปรับปรุงแหล่งมรดกโลกในประเทศของตัวเอง

นอกจากนี้ อาจต้องเชื่อมโยงกับ Sustainable Development Goals ในภาพกว้างด้วย โดยเฉพาะเรื่อง sustainable social development, natural sustainability, climate change, risk management, gender equality, peace and security ด้วย ทั้งนี้ควรมี synergy กับอนุสัญญาอื่นๆ ของยูเนสโกด้วย

ร่างข้อมติของศูนย์มรดกโลกและองค์การที่ปรึกษา ประเทศในกลุ่มแอฟริกาเห็นว่ายากเกินไปสำหรับประเทศในกลุ่มจีซอกแอฟริกาออกจากระบบที่เสนอใหม่ ในขณะที่หลายประเทศเห็นว่าเป็นเรื่องมีประโยชน์ในการสร้าง platform ที่เกี่ยวกับ SDGs และโครงการอื่นๆ เช่น MAB และทำให้ชีวิตง่ายขึ้นมาก สำหรับการติดตามของกลุ่มยุโรปและอเมริกาน่าสนใจมาก แทนที่จะเล่าว่าทำกิจกรรมอะไรบ้าง เขาเสนอผลการสำรวจติดตามตรงไปที่แหล่งมรดกโลกทั้งหมด ๔๙๕ แห่งใน ๔๙ ประเทศ และผลการประชุมที่มีมติตั้งสมาคมมรดกโลกในกลุ่มประเทศนอร์ดิกและมีการประชุมร่วมกับสมาคมคล้ายกันในภูมิภาคอื่น

นอกจากนี้ยังมีมรดกโลกทางวัฒนธรรมในยุโรปและอเมริกาอีกจำนวนหนึ่งที่ตกลงกันได้ ในร่างมติ จึงไม่ต้องอภิปรายแต่รับมติไปทั้งกลุ่ม แต่ก็มีการกลุ่ม NGOs จากบางประเทศ เช่น Earth Justice ในสหรัฐอเมริกาแจ้งว่านโยบายของประธานาธิบดีทรัมป์ให้ทบวงการคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมในสหรัฐทั้งหมด จึงขอให้คณะกรรมการมรดกโลกแจ้งเตือนสหรัฐอเมริกาในเรื่องนี้ด้วย รวมถึงการต่อต้านการก่อสร้างในเขต Buffer Zone ของมรดกโบสถ์เซนต์โซเฟีย ในยูเครน ซึ่งผู้แทนประเทศสหรัฐอเมริกาได้ขอบคุณกลุ่ม Earth Justice และอธิบายว่านโยบายประธานาธิบดีทรัมป์ยังไม่ทบวงการมรดกโลก แต่มีการทบทวนเพื่อลดขนาดการคุ้มครองอุทยานแห่งชาติและมรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นบางแห่ง ซึ่งรัฐบาลสหรัฐฯ จะทำงานร่วมกับ NGOs อย่างใกล้ชิดต่อไป

๑๐. งบประมาณในการดำเนินงานของศูนย์มรดกโลก

นอกจากงบปกติที่เรียกเก็บจากประเทศสมาชิกแล้ว ยังมีส่วนหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ และเกาหลีใต้ ซึ่งมุ่งเน้นในเรื่อง (๑) การให้ความช่วยเหลือในกรณีเร่งด่วน (emergency) (๒) การเตรียมการเรื่องให้ความช่วยเหลือ และ (๓) การอนุรักษ์และการบริหารจัดการ ทั้งนี้ได้ดำเนินการในลักษณะของการจัดอบรม วิจัย การให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคเฉพาะ และการสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก

นอกจากนี้ที่ประชุมยังให้ความสำคัญในเรื่อง Governance of UNESCO and funds, programs and entities นับว่าเป็นเรื่องสำคัญและเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือในประสิทธิภาพการทำงานของคณะกรรมการมรดกโลกด้วย ในช่วงสองปีที่ผ่านมา มี open-ended working group ในด้านนี้ซึ่งทำให้ external auditor เข้ามาศึกษาประเมินการทำงานทั้งระบบ เรียกว่า governance ของระบบทำงานมรดกโลก ซึ่งประเทศต่างๆ เห็นว่าเป็นประโยชน์มาก

๑๑. การเสนอปรับปรุงกรอบแนวทางการดำเนินงานมรดกโลก (Operational Guidelines)

การเสนอแก้ไข Operational Guidelines ในย่อหน้า ๖๘ ซึ่งได้มีการตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจมาพิจารณาแล้วนำมาเสนอที่ประชุมนี้ โดยมีการปรับแบบฟอร์มสำหรับการรายงานในรอบที่สามให้ง่ายขึ้น ในบทที่ ๕ โดยที่ประชุมได้มีมติให้ปรับกรอบแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำรายงานตามกรอบระยะเวลา (Periodic Report) ในลักษณะออนไลน์เพื่อให้มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๑๒. การประชุม Side Event

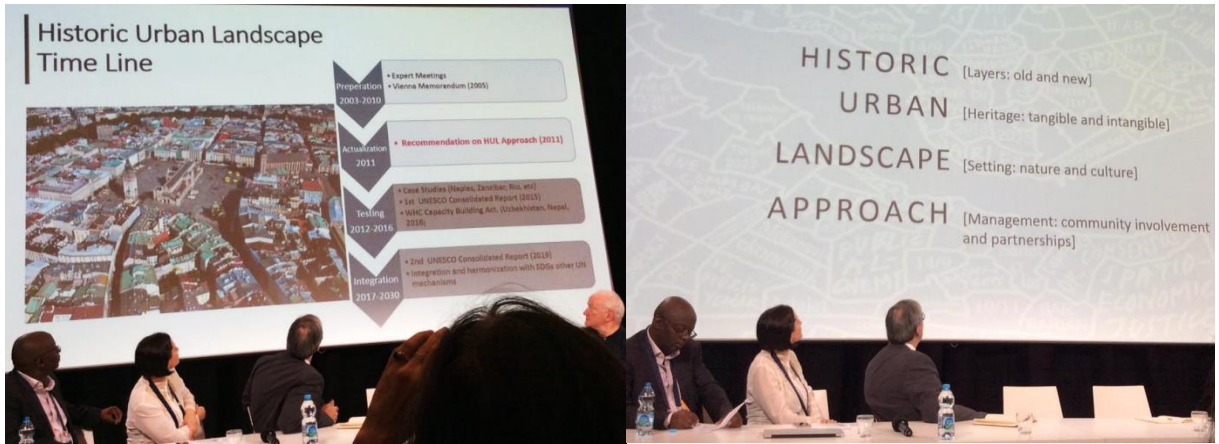
ในระหว่างการประชุมได้มีการจัดการสัมมนา Side Event ในหลากหลายเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประเทศสมาชิก เช่น เรื่องการนิยามวิธีการเชื่อมโยงมรดกธรรมชาติกับมรดกวัฒนธรรมตามนัยยะของอนุสัญญามรดกโลก ๑๙๗๒ จัดโดย ICOMOS ร่วมกับ IUCN มีการดำเนินการมาสองระยะแล้ว โดยผู้บริหารแหล่งมรดกโลกที่ Maloti ในอุทยานดราเคนสเบิร์กในแอฟริกาใต้บอกว่า ต้องให้ความสำคัญทั้งสองด้านอย่างเท่าเทียม

ในกรณีของ Hortobágy National Park ในฮังการี เป็น วิถีชีวิตวัฒนธรรมด้านเกษตรและปศุสัตว์ดั้งเดิม และอนุรักษ์ไว้ต่อเนื่องในพื้นที่ธรรมชาติ และมีการทำแผนบริหารจัดการเป็นเครื่องมือในการบริหารร่วมกับภาครัฐและชุมชน ต้องรักษา Traditional Knowledge เช่นการเลี้ยงสัตว์ แต่ขณะเดียวกันก็จัดการศึกษาสมัยใหม่ด้วย ซึ่งทีมจาก ICOMOS และ IUCN เข้าไปทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อถอดรหัสความรู้และช่วยทำแผนบริหารจัดการ

หัวข้อ World Heritage Sites, Reconstruction and Interpretation, and Peace จัดโดยสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ฯ ประเทศเกาหลี ได้มีการนำเสนอ เรื่อง reinterpretation of Worsaw หลังสงครามโลก จากซากปรักหักพัง สร้างขึ้นมาใหม่ให้แข็งแรงกว่าเก่า โดยใช้แบบจากหอดจดหมายเหตุที่เก็บไว้ซึ่งปัจจุบันได้ขึ้นมรดกความทรงจำโลกแล้ว หลังจากนั้นจึงมาจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เพื่อให้ลูกหลานได้เข้ามาชม นอกจากนี้ประเทศเกาหลีได้เสนอกรณีศึกษาเมือง Nalhanhansoeng ซึ่งเป็นเมืองมีกำแพง มีวัดพุทธสถานหลายวัด แต่ถูกทำลายในสงคราม และมีการฟื้นฟูสร้างขึ้นมาใหม่ จากข้อมูลจดหมายเหตุและจากเรื่องราวที่เป็น intangible heritage ปัจจุบันมีนักเรียน ชุมชนและนักท่องเที่ยวจำนวนมากเดินทางไปชม มีอาสาสมัครมาทำคู่มือนำชมพิมพ์แจก ในขณะที่ ICOMOS สากล ซึ่งขณะนี้มียุทธศาสตร์ทางด้านการ Interpretation ที่ส่งเสริมให้มีการตีความเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับมรดกที่เป็นอาคารสถานที่เพื่อให้เป็นที่เข้าใจและชื่นชมแก่ผู้มาเที่ยวชม ดังนั้นเรื่องของการตีความส่งเสริม การคิดคำนึง และสร้างความรู้ความเข้าใจจึงสำคัญมากขึ้น

หัวข้อ Culture, and Urban Future มีการเปิดตัวหนังสือของยูเนสโก เรื่อง UNESCO Urban Network มีการกล่าวถึงเรื่อง Economic growth vs culture heritage for SD โดย Jad Tabet กรรมการมรดกโลก จากเลบานอน ยกตัวอย่างเรื่อง เวียนนา ที่ดูแลรักษามรดกสถาปัตยกรรมเก่าไว้ แต่รอบนอกมีการก่อสร้างมากมาย แสดงให้เห็นวิธีคิดที่กำลังเปลี่ยนไป โดยเพราะแนวคิดเรื่อง มรดกโลกกับ Urban social environment เรื่อง Urban Heritage กับ Historic Urban Landscape (HUL) เหมาะมากกับกรณีของเชียงใหม่ที่จะเสนอเป็นมรดกโลก ถ้านำหลักการ HUL มาใช้ได้

ในขณะที่ ICCROM พูดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับมรดกโลกที่ปรับเปลี่ยนไปจากเดิมพูดเรื่อง monuments หรือ groups of buildings มาเป็นพื้นที่โดยรอบเมืองซึ่ง ICCROM เริ่มแนวคิดนี้มาตั้งแต่ ๑๙๙๕ ปัจจุบันนี้พูดถึง เมือง หรือ city และ urban development และยังมีมุมมองภาพรวมจากหลายๆ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้าน landscape และด้าน intangible ด้วย และยังมีแนวคิดใหม่ๆเกี่ยวกับการอนุรักษ์เมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง และ แนวคิดเรื่อง living cities นำไปสู่แนวคิดเรื่อง HUL แนวคิดเรื่อง Reconstruction (Riga Charter) และการที่ต้องประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง

หัวข้อ เรื่อง All you want to know but afraid to ask โดยคณะกรรมการที่ปรึกษา Advisory Bodies WHC, ICOMOS, ICCROM และ IUCN ได้มีการชี้แจงความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทภารกิจ และการดำเนินงานของ ICOMOS ซึ่งเปิดโอกาสให้ประเทศไทยได้มีโอกาสหารือต่อเนื่องจาก ICOMOS ในเรื่อง โอกาสการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการที่ประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนมรดกโลก เนื่องจากมีหลายประเด็นที่ยังต้องการความชัดเจนเพิ่มเติม และมีขั้นตอนที่ต้องใช้เอกสารและข้อมูลที่หลากหลาย โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะผสมผสานทั้งด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ (Mixed Site) และแหล่งมรดกโลกที่มีลักษณะภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม (Cultural Landscape) โดยเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ใน Tentative List คือ เชียงใหม่และพระธาตุดอนเมืองที่มีทั้งโบราณสถานที่ยังมีชีวิตและมีการใช้ประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ (living historic heritage) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับธรรมชาติแวดล้อม มีทั้งความเก่าแก่และสืบ ทอดต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน ในกรณีเช่นนี้ นอกเหนือจากประจักษ์พยานทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ แล้ว ยังต้องใช้ประจักษ์พยานอื่นๆ สนับสนุนเพิ่มเติม เช่น ตำนาน จดหมายเหตุ และมุขปาฐะ ซึ่งนับเป็นเรื่องท้าทายของประเทศไทย ทั้งนี้ ICOMOS ได้เสนอให้มีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในลักษณะแลกเปลี่ยน ทัศนศึกษาจากประเทศต่างๆ และเสนอเพิ่มเติมว่าเพื่อให้การจัดประชุมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพ เห็นควรกำหนดให้ผู้เข้าร่วมประชุมคือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำเอกสารเพื่อการขอขึ้น ทะเบียนเป็นมรดกโลก และควรกำหนดจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่มากจนเกินไป ทั้งนี้เห็นควรกำหนดไม่เกิน ๒๕ - ๓๐ คน และยินดีที่จะร่วมดำเนินการจัดประชุมดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร โดยมุ่งเน้น หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการจัดทำเอกสารเพื่อการขอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกเป็นหลัก และ ICOMOS จะ ประสานจัดส่งเอกสารร่างกรอบแนวคิด การจัดการประชุม (Draft Concept Note) ให้ฝ่ายไทยพิจารณาในโอกาส ต่อไป

๑๓. การปิดการประชุม และกำหนดการประชุมครั้งต่อไป

การประชุมครั้งนี้มีผู้แทนจากประเทศต่างๆ เข้าร่วมการประชุมกว่า ๒,๐๐๐ คน รวมถึงองค์การ ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และองค์กรอิสระ โดยก่อนปิดการประชุม ประเทศต่างๆ ได้กล่าวขอบคุณสาธารณรัฐ โปแลนด์ รวมทั้งประธานการประชุม กรรมการ และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่สามารถบริหารจัดการ ประชุมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ที่ประชุม

ยังไม่สามารถหาข้อสรุปเกี่ยวกับประเทศที่จะเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมคณะกรรมการมรดกโลก สมัยสามัญ ครั้งที่ ๔๒ เนื่องจากกรรมการหลายประเทศกำลังจะครบวาระการดำรงตำแหน่ง และจะมีการเลือกตั้งใหม่ ในช่วงการประชุมสมัชชาสามัญ ครั้งที่ ๒๑ ในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งในการประชุมนี้จะมีการกำหนด สถานที่จัดการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญ ครั้งที่ ๔๒ ต่อไป

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ
กระทรวงศึกษาธิการ
กรกฎาคม ๒๕๖๐